

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Precursorul Marii Uniri și ctitoria care-i înseamnă locul de asasinare

Dealul de unitate al românilor s-a realizat la 1 Decembrie 1918. El a fost, însă, anticipat de scurta epopee înfăptuită de Mihai Viteazul. A fost scurtă, dar dătătoare de ton. De aceea și locul Marii Adunări de la 1 Decembrie 1918 a fost ales la Alba Iulia, locul de scaun al Voievodului unificator.

Mihai a fost ucis pe câmpia de lângă Turda, la 19 august 1601. Generalul Basta, *invidios pe faima câștigată de domnitorul român¹*, a pus la cale acest asasinat oribil. Nicolae Iorga, relatând uciderea lui, precizează: *Muri astfel cel mai mare dintre luptătorii noștri, în faptul unei zile de duminică, la răsăritul soarelui, de mâna acelor pe care-i dusesese abia la biruință, din porunca unui oaspete pe care-l iertase pentru răul făcut și-l ajutase frățeste la lupta credincioasă întru mărirea împăratului. Și trupu-i ciuntit zăcu pe câmpie în această zi de duminică, în tabăra creștină, deasupra căreia se ridică semnul crucii, pentru care se chema că se poartă războaiele².*

Paharnicul Turturea, apropiat Voievodului Mihai, se învoise cu acesta ca în cazul în care unul dintre ei va cădea pe câmpul de luptă, celălalt să aibă grijă de înhumarea lui creștinească. *De aceea, dacă văzu Turturea paharnicul că tăiară pe Mihai Vodă, mult au nevoit pentru jurământ ca să aducă oasele lui Mihai Vodă. Cum n-au putut, ci au luat numai capul și l-au dus în Țara Românească și l-au îngropat în Mănăstirea den Deal de lângă Târgoviște³.*

În ce privește trupul e o întreagă epopee, pe care o analizează istoricul Gheorghe Anghel, și s-ar spune că îngropat fiind superficial pe câmpia de lângă Turda, mai târziu ar fi fost dus în ctitoria sa de la Alba Iulia. În acest sens îi citează pe cronicarul Gheorghe Brancovici, pe cronicarul Szamosközy și pe alții. Lucrurile fiind în ceață, nu este exclusă nici transportarea osemintelor în Țara Românească.

Pe locul martirizării Voievodului de-a lungul timpului s-au ridicat troițe comemorative. Doamna Stanca, cu încuviințarea principelui Gabriel Bathory, a ridicat o cruce, care a durat până pe la 1830⁴. În 1923 Comitetul Femeilor Ortodoxe din Turda a realizat o troiță sculptată, care, în 1977, este mutată la Muzeul de Istorie din Turda.

În locul ei este ridicat falnicul obelisc, opera sculptorilor Marius Butunoiu și Vasile Rus Batin, care marchează locul mormântului voievodului. Pisania are sculptat sigiliul lui Mihai Viteazul și inscripția: *Aici odihnește Mihai Vodă (1593-1601), domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei*. Pe monument, în anul 2013, regretatul artist Iosif Berindei confecționează și montează o cruce, lucru mai dificil de realizat în timpul comunismului.

Lângă mormânt, Mitropolitul Bartolomeu Anania va demara în anul 2002 ridicarea unei impunătoare mănăstiri, biserica copiind arhitectura bisericii din București, cu numele de „Mihai Vodă”. Arhitectul Romulus Zamblău s-a ocupat de proiectarea acestei ctitorii. Fiind mănăstire de maici, va avea ca primă stareță pe Meletina Moran, iar ca duhovnic pe Ieromonahul Serafim Crucianu.

Edilul căruia i-a încredințat regretatul Mitropolit Bartolomeu ridicarea Mănăstirii a fost neîntrecutul ctitor Părintele Vasile Știopei. N-a fost mică truda depusă, știind versurile lui Arghezi: *Altarul ca să fie și pietrele să fie. / Cer inima și viața zidite-n temelie⁵.*

Din anul 2011, stareță a Mănăstirii Mihai Vodă este numită Monahia Andreea Zdrobău și duhovnic Protosinghelul Ilie Hanuschi. Cu multă râvnă și curaj, noua echipă conducătoare preia continuarea lucrărilor: finisarea chiliilor, tencuirea și pictarea bisericii, amenajarea întregului areal vor fi în grija lor și a obștii întregi. În clopotnița mănăstirii ne-a ajutat Dumnezeu să punem două clopote turnate la Innsbruck și achitate de domnul Ioan Popa, Directorul General de la Transavia.

DIN SUMAR:

- Evenimente bisericesti și culturale cu prilejul sărbătoririi hramului Așezământului pentru copii „Sfântul Onufrie” - Florești – **PROTOS. VISARION PAȘCA**.....(p. 2)
- Despre libertate – **ALEXANDRU NEMOIANU**.....(p. 3)
- Scopul orei de religie.
Reflecții și interogații – **CEZAR MARKSTEINER-UNGUREANU**.....(p. 3)
- Părintele Ioan Bancos (1951-2006), un vrednic slujitor al Altarului – **PR. IUSTIN TIRA**.....(p. 4)
- Dietrich Bonhoeffer și curajul credinței – **ARHIM. BENEDICT VESA**.....(p. 5)

¹ Valentin Vișinescu, *Mormântul lui Mihai Viteazul*, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2011, p. 83.

² Nicolae Iorga, *Evocări Istorice*, Editura Minerva, București, 1983, p. 154.

³ Dr. Gheorghe Anghel, *De la vechea Mitropolie ortodoxă a Transilvaniei la Episcopia Alba Iuliei*, Editura Episcopiei Ortodoxe de Alba Iulia, Alba Iulia, 1993, p. 52.

⁴ Valentin Vișinescu, *op. cit.*, p. 86.

⁵ Tudor Arghezi, *Poezia Poetului Necunoscut*.

Mulțimea lucrărilor ce s-au făcut nu pot fi sintetizate într-un cuvânt rezumativ, dar nu putem omite faptul că pictura realizată în cel mai autentic stil bizantin este opera lui Sorin Efras și a echipei lui. De asemenea, ajutoarele care au venit de la Primăria din Turda, primarii ce s-au perindat fiind foarte angajați în această lucrare, de la Consiliul Județean și de la Secretariatul de Stat pentru Culte și de la alți sponsori, au fost o binecuvântare. Pe fiecare, pe cei de la Centrul Eparhial și pe preoții din parohii, Dumnezeu ne are în evidența Lui. El prețuiește munca și bănuțul văduvei, precum și dragostea ce o arătam acestei ctitorii pentru veșnicie. Și nu orice ctitorie, ci una simbol.

Mănăstirea „Mihai Vodă” ne aduce aminte de Mihai Viteazul, de vremuri grele și eroice. Pe bună dreptate Nicolae Iorga scrie că: *acei care alcătuiesc un popor nu sunt legați numai prin aceea că stau pe același pământ, că vorbesc o limbă și, când le sunt prielnice împrejurările, se umbresc sub mândria aceluiași steag. Ei mai sunt legați și prin amintirea unui trecut care e același pentru toți*⁶.

Mihai Viteazul a fost un credincios convins. Pe când era ban al Craiovei, Domnitorul Alexandru cel Rău îl bănuia că-i râvnește tronul. A trimis armășeii să-l aducă la București și, pe când trecea pe lângă biserica Albă, înăuntru era liturghie. I-a rugat pe armășeii să-l lase să asculte sfânta slujbă și, reculegându-se, l-a rugat pe Sfântul Nicolae să-l scape, promițându-i că dacă va scăpa îi va ridica mănăstire cu hramul lui. Lucru pe care l-a și făcut, ridicând mănăstirea „Mihai Vodă”, arhicunoscută⁷.

Mihai era hotărât să apere întreaga creștinătate, făcând parte din „Sfânta Ligă”. Este convingător modul în care i se adresa lui Potocki, Starostele Cracoviei: *Aș fi bucuros ca și domniile voastre să fie împreună cu noi, căci dacă veți fi, această nădejde am că păgânii vor fi supt picioarele și supt sabia creștinilor, iar dacă nu veți fi, socotește și domnia ta că sunt foarte slab și învăluit. Să nu dea Dumnezeu ca acei păgâni să învingă... M-am apucat să ridic această mare greutate cu această țară săracă a noastră ca să fac un scut al întregii lumi creștine*⁸.

Pe vremea când eram preot la Turda, și adeseori mergeam la mormântul lui Mihai Viteazul, venerabilul preot Petre Tudor îmi relata faptul că Voievodul, în multe lui campanii, atât de cu râvnă citea Psaltirea, încât o știa pe dinafară.

Aș mai adăuga un lucru care este grăitor în ce privește atașamentul lui Mihai Viteazul față de Biserică: el a fost mare ctitor. A ridicat multe biserici, dintre care amintim: biserica Mitropoliei din Alba-Iulia, biserica din Ocna Sibiului, biserica din Făgăraș, biserica din Lujerdiu. Iar dintre mănăstiri pomenim două: „Mihai Vodă” din București și „Simonopetra” din Sfântul Munte Athos. La Athos, și-n biserică, și-n trapeza Mănăstirii „Simonopetra”, fresca cu imaginea sa este la loc de mare cinste.

Însuși faptul că sfințirea Mănăstirii „Mihai Vodă” de la Turda are loc în anul jubileu al Marii Uniri are un caracter simbolic. Unitatea noastră de credință și de neam este o premiză a faptului că valul vremelniciei nu ne va înghiți. Iar Mănăstirea „Mihai Vodă” rămâne ctitorie pentru veșnicie.

Evenimente bisericești și culturale cu prilejul sărbătoririi hramului Așezământului pentru copii „Sfântul Onufrie” – Florești

Protos. Visarion Pașca

nul acesta, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, seria manifestărilor dedicate praznuirii hramului Așezământului pentru copii „Sfântul Onufrie”, a început încă din data de 3 iunie. Astfel, în seara acestei zile, Asociația filantropică „Sfântul Onufrie”, în parteneriat cu ASCOR Cluj, au organizat la Sala Studio a Academiei de Muzică din Municipiul Cluj-Napoca conferința duhovnicească „Sfântul Paisie Aghioritul și Porfirie Kavsohalivitul și îndrumarea tinerilor”, susținută de Gheron Patapie Kavsohalivitul, de la Chilia „Sfântul Acachie” din Sfântul Munte Athos. Părintele Patapie este iconar, aghiograf și bibliotecarul Schitului Kavsohalivita, având și un doctorat în teologie la Tesalonic. Evenimentul a debutat prin vizionarea unui scurt film despre Sfântul Munte Athos și despre Chilia „Sfântul Acachie”, introducând astfel publicul prezent într-o atmosferă duhovnicească, aghioritică. Părintele Patapie a încercat să pună la sufletul tinerilor prezenți învățăturile și sfaturile pe care sfinții amintiți mai sus, le-au oferit altor tineri în diferite încercări și împrejurări ale vieții lor. Tema acestei conferințe a fost una de mare actualitate și s-a bucurat de un real succes, dat fiind faptul că sala a fost arhiplină, iar la final, părintele Patapie, a fost „asaltat” de o lungă sesiune de întrebări, lucru ce dovedește reala preocupare a tinerilor față de problemele duhovnicești ale vieții.

În seara zilei de 11 iunie, în ajunul praznuirii Sfântului Cuvios Onufrie cel Mare, la Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” – Florești, începând cu ora 21, s-a săvârșit slujba privegherii de toată noaptea, până în zorii zilei, după tipicul Sfântului Munte. Frumusețea liturgică a slujbei a fost împodobită de prezența Preasfințitului Părinte Macarie, Episcopul ortodox român al Europei de Nord, care a slujit toată noaptea, alături de un sobor de preoți. În cuvântul de învățătură adresat credincioșilor, Preasfințitul Părinte Macarie, a evocat viața Sfântului Onufrie cel Mare, făcând o analogie cu viața Sfântului Macarie Romanul, amintind totodată credincioșilor de importanța păstrării inimii curate, în acest sens făcând referire la îndemnul Mântuitorului „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 3). Înainte de binecuvântarea finală, Preasfințitul Macarie a sfințit icoana Sfântului Onufrie, pictată în Sfântul Munte Athos de Gheron Patapie Kavsohalivitul. Atmosfera anastasică a slujbei a fost realizată prin numărul mare de credincioși prezenți, care s-au împărțit cu Sfintele Taine, iar spiritul athonit al slujbei a fost creat prin înălțătoarele

Copiii găzduiți în Așezământul Sfântul Onufrie de la Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului de la Florești, Cluj-Napoca.

răspunsuri de la străna, date de grupul de muzică bizantină „Sfântul Ioan Damaschin” din Cluj-Napoca, aflat sub măiastra conducere a Profesorului Sorin Albu.

Șirul manifestărilor dedicate praznuirii hramului a continuat marți seara, la Așezământul pentru copii, cu un moment cultural. Aici, începând cu ora 18, a avut loc lansarea cărții

Sfinții orodocși români din afara granițelor. Gânduri pentru copiii zilelor noastre, în anul centenarului Marii Uniri, culegere realizată și îngrijită de doamna Georgiana Bidilică-Vasilache și a noului acatist al Sfântului Onufrie, tradus din slavonă de d-na Tatiana Doibani.

La Așezământul pentru copii, săptămâna s-a încheiat cu o serie de activități și multe surprize, pentru cei 33 de copii, veniți pentru câteva zile, de la centrele pentru protecția copilului din Turda, Beclean și Baia-Mare.

Dăm Slavă Bunului Dumnezeu, pentru numărările binecuvântări și bucurii revărsate în ultima perioadă și mulțumim din inimă, Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, pentru binecuvântare și purtarea de grijă, cât și tuturor celor care ne-au susținut și care au contribuit la buna desfășurare a hramului.

În această perioadă, la Așezământ se execută lucrări de zidărie la cupola centrală a paraclisului, închinat Sfântului ocrotitor, cât și la sala de mese a copiilor.

Eforturile de susținere ale acestor lucrări sunt însemnate și vă invităm pe fiecare, după posibilități, la bucuria de a fi ctitor. Când Dumnezeu cheamă pe cineva să zidească o biserică, înseamnă că, în înțelepciunea Sa, l-a preferat și i-a oferit șansa să devină ctitor. Este o mare binecuvântare să fie chemat ca să împrumuți mâinile tale lui Dumnezeu, pentru ca El să zidească o biserică, o casă a prezenței și a lucrării harului Preasfintei Treimi, pentru sfințirea și mântuirea oamenilor.

Pentru cei care doresc să ne fie alături în realizarea acestuia sau să se informeze în legătură cu acest Așezământ, pot fi găsite mai multe informații despre acest proiect filantropic la adresa: vwww.afso.ro.

Preasfințitul Părinte Episcop Macarie, al Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, împărțind pe credincioși la Sfânta Liturghie din ziua de praznuire a Sfântului Onufrie, ocrotitorul Așezământului de la Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului de la Florești, 12 iunie, 2018.

O parte din voluntarii Așezământul Sfântul Onufrie de la Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului de la Florești, Cluj-Napoca.

⁶ Nicolae Iorga, *op. cit.*, p. 105.

⁷ Pr. Nicolae I. Șerbănescu, *Politica religioasă a lui Mihai Viteazul*, Arhiepiscopia Târgoviștei, Târgoviște, 2001, p. 45.

⁸ *Ibidem*, p. 47.

Despre libertate

Alexandru Nemoianu

(Statele Unite)

Există, începând cu epoca „iluministă”, câteva teorii care susțin că libertatea depinde de stări exterioare persoanei, de condiții sociale, economice, politice. Mai mult, terorii ulterioare, dar având continuitate cu cele pomenite, au început să promoveze și să aplice în practică aceste precept. În alte cuvinte măsurile morale restrictive existente în societățile tradiționale au început să fie eliminate și condamnate în totalitate. Iar în ultima vreme s-a ajuns la situația în care „persoana” este absolvită de orice responsabilitate. În permanență altcineva va fi de vină: societatea, statul, rudele, vecinii, „genetica”. Toate aceste teorii ale „eliberării” suferă de un păcat capital, ele contestă persoanei umane principala ei trăsătură: liberul arbitru, capacitatea de a înțelege consecința acțiunilor sale și capacitatea și obligația de a accepta consecința acțiunilor sale. Este aici vorba de o confuzie esențială. Persoana umană nu este suma „realizărilor” sale materiale, realizări care, de altfel, sunt repede depășite și uitate, persoana umană este suma trăirilor ei morale consecvente, trăirea în înțelegerea diferenței dintre „bine” și „rău”. Iar în termeni pe care toți îi folosim, aici este vorba de relația oamenilor cu starea de păcat.

În primul rând trebuie să știm că, în înțelegerea ortodoxă, „păcatul” nu este o condiție „juridică”, o interdicție „legală”. Păcatul este acțiunea și starea în afară „legilor” morale așezate de Dumnezeu, așa cum sunt ele stabilite de către Biserica Dreptmăritoare. Din această cauză, această stare se numește și „fărădelege”. Opreliștile, limitările, „legea” Bisericii, nu sunt puse pentru a-i pedepsi pe oameni, sunt așezate din Iubire, pentru ca oamenii să poată ajunge la unire în voia lui Dumnezeu. Cine a trecut printr-o stare pasională de tipul erotismului, etilismului, narcotismului etc., știe bine ce înseamnă robia. Doar înlăturând acea stare putem fi cu adevărat liberi, și rânduielile lăsate de Ortodoxie lesne ne pot face liberi. Căci ele sunt întemeiate pe milă și iertare, atâta vreme cât există mărturisire cu regret a păcatului și dorința de a nu îl repeta. Din nou se arată iubirea pentru oameni. Din această cauză s-a și arătat că în Iubirea de Dumnezeu și de aproapele, „în acestea sunt cuprinse Legea și Prooroci” (Matei 7, 12). Împotriva acestei Iubiri se ridică toți seculariștii lumii care, toți, sunt insuflați de către negativitatea pură, de necuratul. Din nou trebuie să ne amintim că „răul” se arată în trei chipuri: parazitismul, impostura și parodia. „Răul” există doar ca parazit al „binelui”, el este de fapt un impostor, care pretinde a fi ceea ce nu este, și el parodiază, își alcătuieste propriul set de reguli false. Că așa este ne-o dovedește o altă falsă învățătură care tulbură oamenii azi.

Tot soiul de preinși cunosători susțin că, de fapt, „păcatul” nici nu există. Păcatul ar fi rezultatul unei condiționări genetice, „înnăscut”. Astfel, unul ar avea „înnăscut” etilismul, altul erotismul, altul cruzimea și așa mai departe. S-a ajuns la a afirma că și instinctul de reproducere poate fi o consecință a geneticii. Mai exact că sodomia ar fi o stare înnăscută. În această privința minciuna este clară, cel puțin din punctul de vedere al celui care se va numi pe sine „creștin”. De vreme ce în Scriptură sodomia este înfierată fără drept de apel, cum ar putea un om, creația lui Dumnezeu, să fie „născut” în stare de a nu se putea opune păcatului? Oare poate cineva să își imagineze că Dumnezeu se contrazice?

Ce este însă absolut uluitor este faptul că aceste aberații sunt susținute în numele „libertății” și „eliberării” omului. Dacă ar fi adevărate aceste teorii, atunci omul ar fi de fapt un sclav al nașterii sale și un neputincios. Întreaga lui existență ar fi predestinată și predeterminată. Orice efort personal este zadarnic. Exact acest lucru îl respinge cu vehemență Credința. În învățătura creștină omul este mai ales *liber*, adică este capabil să aleagă între „bine” și „rău”, până la a ajunge la asemănarea cu Hristos și la viața veșnică; omul este Condamnat la libertate. Iar, pe lângă asta, mai există ceva fundamental.

Orice stare de păcat, orice stare pasională, conține în sine un mecanism simplu și care nu poate genera decât o plictiseală fără sfârșit și moarte spirituală și fizică. Păcatul nu poate potoli setea omului pentru absolut. Păcatul este un paliativ care trebuie repetat „din nou și din nou”, în doze tot mai mari, până la plictis mortal și până la moartea spirituală și fizică. Aceasta este „libertatea” pe care o oferă secularismul. Iar în acțiunea lor dementă de a înlătura Credința, seculariștii nu au putut și nu pot distruge cele cerești, dar au putut și pot să distrugă pe cele seculare, pe cele care dau rost și bucurie vieții pământești. Căci acolo unde secularismul a fost mai vehement, acolo distrugerile, cruzimea și eliminarea oricărei forme de libertate și omenie au fost mai actuale. Căci Credința este maica tuturor energiilor pozitive, iar secularismul este sursa tuturor confuziilor.

Apelurile seculariste bântuie lumea cu furie și o bântuie de două mii de ani, dar este responsabilitatea fiecăruia de a respinge aceste apeluri otrăvite și pierzătoare de viață și suflet. Să stăm neclintiți în Ortodoxie, și cu smerenie să ascultăm glasul clopotelor care ne cheamă acasă: ieri, astăzi, întotdeauna.

Scopul orei de religie. Reflecții și interogații

Cezar Marksteiner-Ungureanu

ra de religie ortodoxă, predată în școlile de stat, reprezintă partea cea mai importantă a misiunii Bisericii în societate, întrucât prin intermediul acesteia mesajul Evangheliei ajunge nu numai la elevii care deja posedă cunoștințe religioase, ci mai ales la cei care cunosc foarte puțin sau nu cunosc nimic despre confesiunea și credința în care au fost botezați.

Participând de curând la un curs de specializare dedicat profesorilor de religie ortodoxă, susținut în Viena de doi profesori de la Universitatea din Salzburg (Prof. Univ. Dr. Wassilios Baros și Prof. Univ. Dr. Sabine Seichter), am fost provocat să expun succint care este, în viziunea mea, scopul orei de religie. Răspunsul la aceasta întrebare îmi propun să-l reiau, într-un mod mai detaliat, în articolul de față, întrucât întrebarea e cu atât mai importantă cu cât studiul empiric recent au evidențiat – cu referire directă la învățământul religios musulman finanțat de statul austriac¹ – faptul că ora de religie, organizată după un concept greșit din punct de vedere pedagogic și teologic, poate duce la împiedicarea procesului de integrare al elevului în societatea de tip secular, ori, în cazuri extreme, chiar la radicalizare sa.

Voi începe prin a defini scopul orei de religie în accepțiunea mea, pe care ulterior îl voi explica:

Scopul orei de religie (ortodoxă) constă în transmiterea de cunoștințe religioase relevante copiilor, pe baza cărora aceștia să dezvolte competențe menite să-i ajute să ia decizii reflectate și argumentate rațional, privind credința lor în Dumnezeu și modul în care aleg să o exprime.

1) „Scopul orei de religie”: Eu mă feresc în activitatea mea pedagogică în a-mi propune să-i fac pe copii „credincioși” și aici mă bazez pe două argumente. Primul argument: Credința este un sentiment uman atât de profund, încât nu poate fi creat la nivel rațional, prin cunoștințe acumulate în cadrul orei de religie. Al doilea argument: Ora de religie trebuie să aibă un scop

„măsurabil” prin mijloacele pedagogice aflate în uz. Dacă, să spunem, eu mi-aș propune să-i fac pe elevii mei mai credincioși, cum aș putea verifica dacă am reușit, sau nu, acest lucru? Credința nu poate fi măsurată prin teste, la sfârșit de an școlar, însă cunoștințele despre religie acumulate de-a lungul semestrului pot fi.

2) „Dezvoltarea de competențe”: Cred că cea mai adecvată structură a orei de religie este cea axată pe dobândirea de competențe teoretice. Atât modelul umanist, bazat pe transformarea copilului prin educație, cât și cel bazat pe finalitate practică, adică pe transpunerea teoriei în faptă, mi se par greu de implementat, în special de evaluat. Pe de o parte pentru că transformarea prin educație este altceva decât transforma-

rea prin credință, iar pe de altă parte, pentru că dacă îmi fundamentez structura orei pe concepte practice, pot fi ușor acuzat de imixtiune în viața privată a elevului sau a familiei. Până la urmă, ceea ce încerc la ora de religie este să-i creez elevului competența de a putea decide pe cont propriu în ce măsură dorește să fie, sau nu, un creștin-ortodox practicant. Cred că o oră de religie nu poate face mai mult decât atât și nici nu trebuie să facă.

3) „Cunoștințe religioase relevante”: Aici am în vedere atât calitatea teologică discutabilă a unor manuale de religie ortodoxă, cât și faptul că anumiți factori neteologici tind să fie prezentați ca achiziții teologice. Că unele manuale aplică cu strictețe schema romano-catolică a celor șapte sacramente, a mântuirii obiective și subiective, sau pe cea a încreștinării unui catehumen exclusiv prin botez, ar trebui să dea de gândit atât profesorilor care folosesc astfel de manuale cât și ierarhilor care le aprobă. De asemenea, sub categoria de cunoștințe religioase relevante nu consider că poate fi inclusă „cultivarea” valorilor naționaliste de tipul „ce grozavi mai sunt românii, sau rușii, sau sârbii sau alte popoare ortodoxe”. Ora de religie nu e locul afirmării frustrărilor și resentimentelor de ordin naționalist. Ora de religie nu e ora de istorie a țării proprii. Ora de religie nu e ora de limbă maternă. Ora de religie nu e ora de condamnare a celor care gândesc altfel. Ora de religie nu este, totodată, ora de autovictimizare. Dar asta nu înseamnă că specificul național al unei Ortodoxii locale este neimportant. Dimpotrivă. Trebuie doar găsită doza potrivită de combinare a factorilor teologici în raport cu cei neteologici.

4) „Decizii reflectate și argumentate rațional”: După cum am precizat, scopul orei de religie nu poate fi cel de a-i face pe copii „credincioși”, ci cel de a-l însoți pe elev, la nivel educațional și intelectual, cu tot aparatul științific și pedagogic, pe drumul propriilor căutări interioare. Asta înseamnă că în ora de religie se transmit conținuturile tematice de credință, elevul fiind, în cele din urmă, cel care decide pe ce loc stă dimensiunea religioasă în viața sa. Sub nicio formă nu este permis ca un profesor de religie să-i impună unui elev, mai mult sau mai puțin voalat, să ia o decizie favorabilă Bisericii, chiar dacă primul dintre cei doi este convins că viața spirituală aduce numai avantaje omului. Mai degrabă, atunci când stabilim scopul orei de religie, trebuie pus un accent deosebit pe protejarea și respectarea libertății individuale, înțelegând în dimensiunea ei fondatoare a demnității umane și, totodată, ca prezența a „chipului lui Dumnezeu” (Fc 1, 26-27) în om (cf. Sf. Ioan Damaschin † 749).

¹ A se vedea proiectul coordonat de Prof. Univ. Dr. Ednan Aslan, Islamische Kindergärten und -gruppen, 2017. Studiul realizat în cadrul Institutului de Teologie Islamică (Viena) poate fi accesat la următoarea adresă: https://mediportal.univie.ac.at/uploads/media/KIGA_STUDIE_FINAL_ASLAN_14.12.2017-2.pdf (12.6.2018).

Părintele Ioan Bancoș (1951-2006), un vrednic slujitor al Altarului

Pr. Iustin Tira

Parohia „Sfântul Dumitru”, din cartierul Gheorgheni al municipiului Cluj-Napoca, a cărei istorie însumează doar 54 de ani de existență (de o vârstă cu cartierul Gheorgheni), a fost marcată de lucrarea pastoral-misionară și administrativ-bisericească a doi vrednici preoți parohi: *părintele Gheorghe Mureșan*, primul paroh și cel ce a organizat și format de fapt parohia Cluj-Borhanci, cum s-a numit la început, și care a condus-o cu aleasă vrednicie și multă jertfă în perioada 1964-1991, și *părintele Ioan Bancoș*, slujitorul parohiei ca paroh în perioada 1991-2006, în vremuri libere dar tulburi și cu multe frământări. Lucrarea părintelui Ioan, după plecarea sa la cele veșnice, mult prea timpurie, a fost preluată și continuată cu aceeași dăruire și înțelepciune de urmașul său, *părintele Iacob Cismaș*.

Amprenta pastorației părintelui Ioan Bancoș este vizibilă și astăzi, pentru că ea a fost adânc întipărită atât în istoria parohiei, cât și în conștiința comunității parohiale și a multor credincioși și familii, a căror viață a fost luminată și însoțită de rugăciunile, sfaturile, omenia, răbdarea și modestia lui, și nu în ultimul rând de pilda vieții lui.

Printre izvoarele acestor însușiri se numără: copilăria și adolescența petrecute într-o familie profund credincioasă, dar greu încercată de starea materială modestă și de moartea prematură a tatălui, studiile primare (în satul natal Urmeniș și în cel vecin Ariniș - județul Maramureș), liceale la Cehu Silvaniei și universitare la Sibiu, pe care le-a urmat cu convingerea că doar seriozitatea și știința de carte îl pot ajuta să-și depășească statutul în care a copilărit. Studiilor le-a urmat *harul preoției*, pe care și l-a dorit dintr-o profundă chemare, l-a primit cu responsabilitate și l-a lucrat cu întreaga-i ființă și totală dăruire. Copilăria și anii de școală sunt evidențiate în autobiografia care, în decembrie 1974, însoțea cerearea de hirotonie pe seama parohiei Răchițele, protopopiatul Huedin, județul Cluj. Iată un fragment: „Datorită faptului că am rămas orfan de tată la vârsta de 7 ani, cu două surori mai mici și cu o bunică bolnavă (acum în vârstă de 80 de ani), mama, lucrătoare în C.A.P., numai cu mari eforturi a reușit să ne crească pe noi și s-o întrețină pe bunica. Eu am avut parte de multă muncă în fiecare vacanță, pentru a face față cât de cât nevoilor de tot felul. Trebuie să adaug aici că în perioada studenției m-am bucurat de un ajutor substanțial din partea Înaltpreasfințitului Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Clujului și al Sfinței Arhiepiscopii a Clujului”. „Ajutor substanțial” înseamnă mai mult decât bursa, pe care o primea ca urmare a rezultatelor foarte bune la învățătură și purtare.

Au urmat 16 ani de vrednică slujire a comunității parohiale din Răchițele, însoțită de curajul și entuziasmul tinereții, de proiecte îndrăznețe și de disponibilitatea pentru o preoție jertfelnică. Că toate acestea au rodit constatăm din „Memoriul de activitate”, redactat în 29 aprilie 1991, confirmat de protopopul Huedinului și anexat cererii adresate Chiriariului, în care solicita înscrierea la examenul pentru ocuparea unui post vacant de preot în municipiul Cluj-Napoca. Iată ce spune: „M-am străduit să-mi fac slujba deplin cu pregătirea și slabele puteri, după darul Celui de Sus, să le pun în folosul duhovnicesc al credincioșilor încredințați spre păstorie din această parohie deosebit de grea, datorită caselor răspândite pe o mare întindere de teren, cca 30 km pătrați, pe povârnișuri de munte, pe cursuri de ape năvalnice, pe vârfuri semețe, izolate și înstrăinate și datorită condițiilor vitrege de viață pe care le oferă cu zgîrcenie clima aspră și pământul sărac și pietros, din acestea decurgând posibilitățile materiale modeste ale credincioșilor. Tocmai de aceea am avut o grijă deosebită să păstrez unitatea de credință și suflătească, duhul de rugăciune curat și fierbinte al tuturor locuitorilor, să-i adun cât mai des și cu dragoste la slujbele sfinte oficiate, și, unind sărăcie cu sărăcie, să ne rezolvăm și chestiunile financiare ale parohiei în chip onorabil. Parohia este astăzi curată, unitară, fără sectari ori neoprotestanți”.

Cu zestea dobândită în anii de studii și cu experiența celor 16 ani de pastorație vrednică și rodnică, începând cu data de 1 noiembrie 1991, ca urmare a ieșirii la pensie a distinsului preot Gheorghe Mureșan, a fost transferat, prin concurs, la parohia „Sfântul Dumitru” din cartierul Gheorgheni al municipiului Cluj-Napoca, ca preot slujitor. La scurtă vreme, pentru a aplană starea tensionată creată și pentru a reacheza buna rânduală în parohie, Chiriariul i-a încredințat responsabilitatea de paroh. S-a dovedit a fi alegerea inspirată, pentru că în foarte scurt timp, pe lângă buna așezare sufletească a comunității și lucrarea pastoral-duhovnicescă de foarte bună calitate, s-au demarat și cele două proiecte edilitare majore: 1. *extinderea capelei* și transformarea ei într-o adevărată bisericuță de

cartier, și 2. *inițierea demersurilor pentru construirea unei biserici monumentale*, așa cum cereau nevoile reale ale credincioșilor ortodocși din cartierul clujean. În acest scop s-a gândit că cel mai potrivit amplasament este terenul de lângă Complexul „Feleacul” (intersecția străzilor: N. Titulescu, Unirii, L. Rebreanu și Slănic). Cele două hotărâri au fost luate, cu unanimitate de voturi, în ședința Consiliului parohial din data de 26 iulie 1992 și consemnată în procesul-verbal nr. 6 / 1992.

A fost începutul unui drum lung și anevoios, presărat cu multe încercări și împotriviri. Principiul după care s-a condus: „*Poți să ajungi de parte dacă ești capabil să începi de unde au terminat alții*” (Pr. Ioan Bancoș, „Cugetări” – manuscris), i-a fost de mare ajutor în prestarea muncii pe care și-a asumat-o și în biruința cu care i-a fost încununată lucrarea. În ședința din 7 iulie 1993, Consiliul Local al Municipiului Cluj-Napoca a aprobat concesionarea terenului de lângă Complexul „Feleacul”, în februarie 1996 s-a depus pentru autorizare proiectul întocmit de către domnul arhitect dr. Radu Spânu, în aprilie 1996 s-a eliberat autorizația de construcție, în septembrie 1996 s-au început lucrările, iar în 26 octombrie 1997, Arhiepiscopul Bartolomeu a sfințit temelia noii biserici cu hramul „Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou”.

Concomitent, s-au desfășurat și lucrările de extindere a capelei, conform unei hotărâri adoptate de Consiliul parohial încă în ședința din 30 iunie 1985, dar neconcretizată, din cauze independente de voința parohiei, lucrările însemnând: extinderea construcției, edificarea unui turn, uniformizarea acoperișului și ridicarea lui la cea mai înaltă cotă a clădirii, precum și acoperirea întregului edificiu cu țiglă (procesul verbal nr. 8 / 1985). Lucrările au durat 5 ani, iar bisericuța (mai puțin acoperișul), extinsă și pregătită pentru pictură, a fost binecuvântată de părintele arhiepiscop Bartolomeu în ziua de 26 octombrie 1997.

Au urmat aproape zece ani de muncă asiduă, de poticneli, de încercări diverse, dar și de concretă și impresionantă jertfelnicie a credincioșilor de rând, care, din puținul lor, au dăruit pentru zidirea noii lor biserici. În primăvara anului 2006 biserica era sub acoperiș și au început lucrările de finisare în exterior.

În toată această perioadă, de ample și costisitoare lucrări edilitar-gospodărești, părintele Ioan Bancoș nu a neglijat nici o clipă preocuparea pentru misiunea pastoral-duhovnicescă, pe care a lucrat-o neîncetat cu sufletul și cu mintea, cu învățătura și cu rugăciunea, slujind și dăruind fiecăruia ceea ce-i lipsea. Astfel a zidit și biserica din sufletul comunității parohiale, la fel de solemnă și frumoasă precum cea de zid. Mai bine de doi ani de zile, împreună cu părintele Cătălin Pălimariu, a realizat emisiunea A.B.C. - ul credinței la Radio „Renașterea”.

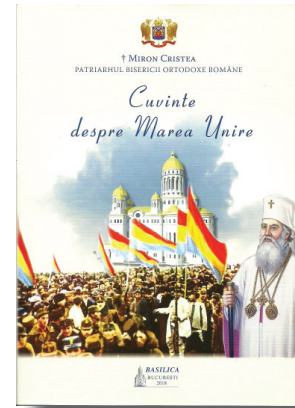
Toate s-au oprit brusc în ziua de 8 martie 2006, când inima părintelui Ioan n-a mai avut resurse să mai bată. Era în drum spre casă, cu îndătinatul buchet de flori pentru soția sa Valeria. Avea doar 56 de ani, neimpliniți. Și pentru că am pomenit de soția lui, trebuie să spunem că *preoteasa Valeria* l-a însoțit cu iubire și fidelitate, l-a susținut, l-a încurajat și l-a răbdat vreme de 32 de ani, toate contribuind din plin la reușita pastorației sale. Tot aici, între cei ce l-au înțeles, l-au urmat și l-au slujit neîncetat și necondiționat pe părintele Ioan, trebuie să pomenim numele tânărului și foarte vrednicului *epitrop Cristian Marina* – actualul prim-epitrop al parohiei „Sfântul Dimitrie cel Nou”.

Am evocat numele și lucrarea părintelui Ioan Bancoș pentru că biserica pe care și-a dorit-o și pentru care a trudit aproape 10 ani, prin grija vrednicului său urmaș părintele Iacob Cismaș, a colegilor săi de altar: Andrei Dutca și Iustin Tira și jertfelnicia întregii comunități parohiale, este în așteptarea târnosirii programată pentru ziua de 26 octombrie 2018. Sunt convins că Arhiepiscopul Hristos i-a răsplătit în cer preoția vrednică și jertfelnică, așa cum i-a binecuvântat, aici pe pământ, familia rămasă: fiica *Ioana* – absolventă a Facultății de Geografie și cu un doctorat în această disciplină, în iunie 2008 s-a căsătorit, în biserica construită de tatăl său, cu *Daniel Irimia* – profesor de geografie și cu un doctorat în aceeași disciplină, iar cei doi copii ai lor: *Sofia-Ioana* și *Ianis-Mihai*, cu care i-a binecuvântat Dumnezeu, botezați în aceeași biserică, au devenit și bucuria și lumina vieții preotesei văduve Valeria.

Rândurile de mai sus se doresc și o așezare în neuitare a numelui și lucrării părintelui Ioan, pentru că uitarea o consideră, și el, „*mai rea ca o pecingine*”. Iată ce scria în ultima cugetare din Caietul – manuscris (care ar merita să vadă lumina tiparului): „*Iubito, lasă oițele și mieii să pască iarba de pe mormântul meu. Ei, mieii, frați de-ai mei, înlătură uitarea, mai rea ca o pecingine ce vrea să-mi acopere amintirea*”.

Iată că frații lui, slujitorii de astăzi ai bisericii și parohiei „Sfântul Dimitrie cel Nou”, înlătură uitarea de pe lucrarea și mormântul lui.

Amintirea lui să fie din neam în neam!

† Miron Cristea, *Cuvinte despre Marea Unire*, Editura Basilica, București, 2018, 86 p.

Din pleiada celor mai importanți făuritori ai Marii Uniri face parte și Patriarhul Miron Cristea (1868-1939), pe atunci episcop al Caransebeșului.

Pastorația sa rodnică în Banat, statura națională demnă și rolul proeminent jucat în reușita organizării Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia – prin adoptarea la unison de către cei 1228 de delegați, respectiv de către cei peste 100.000 de români, adunați pe „Câmpul lui Horea” la 1 decembrie 1918, a „Rezoluțiunii” unirii „tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România” – l-au propulsat pe ardeleanul Elie Miron Cristea pe scaunul de mitropolit primat al României (1919-1925), și, odată cu înființarea Patriarhiei Române, în februarie 1925, pe jilțul patriarhal al Ortodoxiei românești (1925-1939).

În programul editorial dedicat centenarului Marii Uniri, Editura Basilica a Patriarhiei Române a publicat în primăvara acestui an un mic volum care conține o selecție a celor mai reprezentative cuvântări și fotografii ale patriarhului Miron Cristea din anii constituirii și consolidării României Mari. Lucrarea, intitulată sugestiv „Cuvinte despre Marea Unire”, se deschide cu un „Cuvânt înainte” al Părintelui Patriarh Daniel în care este evocată personalitatea primului nostru patriarh prin cele trei trăsături sau calități demne de remarcat care îi caracterizează viața și activitatea: 1) mare luptător pentru libertatea și demnitatea românilor transilvăneni și pentru unitatea poporului român; 2) bun organizator al vieții bisericești; și 3) promotor al demnității Bisericii Ortodoxe Române pe plan internațional. Cu toate că pentru noi, cei de astăzi, acțiunile și faptele sale aparțin istoriei Bisericii Ortodoxe Române și istoriei românilor, instituția centrală a Ortodoxiei românești continuă să fie marcată zi de zi de creațiile patriarhului Miron: prin *Crucea Patriarhală* și *Stema Patriarhiei Române*, ambele concepute de el în primii ani de patriarhat.

Miezul volumului îl reprezintă cinci cuvântări și o rugăciune rostite de episcopul Miron Cristea cu următoarele prilejuri: 1) la constituirea Consiliului Național Român din Caransebeș în 25 octombrie 1918, când, după ce a luat jurământul de fidelitate al caransebeșenilor față de noua instituție românească „a anunțat „cu lacrimi de bucurie” că „vom încinge hora mare a unirii tuturor românilor din hotare în hotare”; 2) la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 18 noiembrie/1 decembrie 1918, în fața miilor de români adunați pe Câmpul lui Horea; 3) în Gara de Nord la sosirea delegației transilvănenilor în București pentru înmânarea actului unirii regelui Ferdinand; 4) la Tedeumul oficiat în Catedrala mitropolitană din Sibiu cu prilejul vizitei principelui Carol, moștenitorul tronului, în 26 martie 1919; 5) cu ocazia primei aniversări a Adunării Naționale de la Alba Iulia în Aula Universității din București, în 18 noiembrie/ 1 decembrie 1919; și 6) în Catedrala Încoronării de la Alba Iulia la a X-a aniversare a Unirii, în 20 mai 1929, cu tema „adevăruri istorice asupra întregirii neamului”, în care evoca principalele etape și episoadele centrale ale istoriei unirii românilor.

Între cele treizeci de fotografii reproduse în anexa foto reține atenția una mai puțin sau chiar deloc cunoscută publicului larg, dar cu atât mai importantă în acest an cu cât surprinde discursul Episcopului Miron Cristea în fața poporului adunat la Alba Iulia la 1 decembrie 1918. Fotografia aceasta a ierarhului, vorbind mulțimii de la înălțimea unei tribune construite ad hoc pentru a putea fi văzut și auzit de popor, reprezintă imaginea pilduitoare a angajării patriarhului Miron Cristea în slujba idealului național românesc de acum o sută de ani: întregirea neamului.

Mircea-Gheorghe Abrudan

Dietrich Bonhoeffer și curajul credinței

Arhim. Benedict Vesa

Lentru pastorul luteran Dietrich Bonhoeffer, mărturisitor al secolului al XX-lea, conceptul de „ucenicie” la școala lui Hristos devine imagine pentru viața creștină și capătă valențe metodologice. A-1 urma lui Hristos, pe modelul „lasă mrejele, și vino”, înseamnă a păși pe drumul crucii și, în cele din urmă, al morții. Acest lucru presupune asumarea acestei căi cu orice cost, excluzând orice interpretare a Evangheliei ameliorată, edulcorată, adaptată sau selectivă. Ucenicia are un cost și de aici avertismentul său împotriva unei teologii de fotoliu și pledoaria pentru „harul costisitor”, asumat în interiorul tradiției ascetice a sinergiei, conlucrării libere și active cu Dumnezeu. Credința este atât har, cât și ascultare/ lucrare: „Numai cel ce crede este ascultător, și numai cel ce ascultă, crede. Cele două principii au valoare egală de adevăr și, dacă suntem credincioși Scripturii, nu le vom separa. Ascultarea vine, într-adevăr, în urma credinței, este o roadă a acesteia. Însă doar cel ce ascultă, crede. Mulți dintre noi ne ascundem lipsa de ascultare în spatele unui har ieftin; spunând că nu avem destulă credință, ne folosim de această mărturisire după bunul plac. Credința are nevoie de o situație în care să devină posibilă, iar această situație este tocmai ascultarea, renunțarea la un păcat sau la o atitudine care ne ține departe de Hristos¹. Și această interpretare a vieții spirituale îi generează o întregă teologie, în vremuri de resimțită nevoie a mărturisirii creștine.

Dietrich Bonhoeffer se naște la 4 februarie 1906, în Breslau (azi în Polonia), într-o familie de intelectuali – tatăl său, Karl, un vestit psihiatru și neurolog, iar mama sa, Paula, de origine nobilă. Apartenența sa îi va determina și parcursul formativ de mai târziu, inclusiv spiritul critic. Parcursul său educativ se concentrează pe studiul Teologiei, mai întâi la vestita facultate protestantă din Tübingen, apoi la Roma și Berlin. La vârsta de 21 devine doctor în Teologie. După terminarea studiilor teologice își începe practica pastorală, mai întâi la Barcelona, apoi la Berlin. În anul 1930, la vârsta de 24 de ani, devine și profesor de Teologie. Pentru o mai bună pregătire, pleacă la New York pentru un stagiu de unsprezece luni. Această perioadă își va pune amprenta pe formarea sa pastorală, mai ales prin experiența pe care a avut-o în mijlocul celor de culoare din Harlem, unde este nevoit să predice Evanghelia în mijlocul unei comunități cu o situație economică precară. Aici trăiește pe viu adevărul că evanghelia se adresează tuturor, indiferent de statutul social sau economic. Se întoarce în Germania și va preda cursuri de Teologie la Universitatea din Berlin.

Începând cu anul 1933, situația politică a Germaniei se schimbă radical odată cu venirea la putere a lui Hitler. Biserica Protestantă se vede prinsă în mijlocul vânturii politice și se resimte în atitudinea sa tot mai aservită stăpânirii vremii. În paralel, ca reacție la această atitudine, se formează așa numita „Biserică mărturisitoare”, la care se afiliază și pastorul Bonhoeffer. Față de represiunile împotriva evreilor ia atitudine în emisiunile radio, dar își pregătește și o poziționare în scris, dorind să o susțină public. Biserica, în opinia sa, era cea care trebuia să verifice legitimitatea morală a actelor statului nazist, lucru care nu se întâmpla. Începând cu anul 1933, Bonhoeffer devine pastorul alor două comunități germane din Londra, timp în care stabilește legături cu structurile ecleziale din străinătate. Din dorința de implicare în viața religioasă și politică a Germaniei, dar în spirit evanghelic, se informează despre metodele pacifiste ale lui Mahatma Gandhi, intenționând chiar să facă o călătorie de studiu în India. Provocat de „Biserică Mărturisitoare”, în anul 1935, organizează un seminar omiletic într-o locație la malul Mării Baltice, apoi în Finkenwalde (actualmente în Polonia). Aflându-se de acțiunile și legătura sa cu „Biserică Mărturisitoare”, i se retrage dreptul de a preda la Universitatea din Berlin.

Participă și la încercările eșuate de înlăturare a lui Hitler de la cârma Germaniei. Pentru a scăpa de pericolele care se întrevădeau, prietenii îl invită în SUA să predea cursuri de Teologie. Dar, la scurtă vreme revine în Germania, cu puțin timp înainte de izbucnirea celui

de-al Doilea Război Mondial. Aici, însă, va primi la scurt timp interdicția din partea regimului nazist de a vorbi în public și de a scrie.

În ianuarie 1943, Bonhoeffer se logodește cu Maria von Wedemeyer. Însă, două luni mai târziu, este arestat și închis la închisoarea militară din Berlin-Tegel. Aici va scrie lucrarea sa cea mai cunoscută, colecția de scrisori către prietenii săi, „Împotriva și iertare”, publicată ulterior. De aici va fi mutat într-un buncăr al Gestapo-ului din Berlin, apoi în lagărul de concentrare de la Buchenwald, în apropiere de Weimar, iar în cele din urmă în lagărul de concentrare de la Flossenbürg. În 5 aprilie 1945, Hitler emite ordinul judecării și executării teologului Dietrich Bonhoeffer, fapt care se va întâmpla în dimineața zilei de 9 aprilie 1945. Bonhoeffer, împreună cu alți opozanți ai regimului au fost executați prin spânzurare. Atitudinea în fața morții contribuie la completarea chipului de mărturisitor al pastorului Bonhoeffer. Conform „Christian Today”, unul dintre medicii din lagăr, care a asistat la aplicarea pedepsei capitale, relatează că „la locul de execuție [pastorul Bonhoeffer] a spus din nou o rugăciune și apoi a urcat treptele spre spânzurătoare, curajos și liniștit. În cei aproape 50 de ani în care am lucrat ca medic, cu greu am văzut un om să moară astfel în întregime supus voinței lui Dumnezeu”.

Tema centrală a mesajului său se sintetizează în diferența pe care o face între „harul ieftin” și „harul costisitor”, manifestată în interiorul unei atitudini creștine în fața nedreptăților umane, descrisă de acesta drept „ucenicie”. Nu uităm că, aparținând comunității protestante, „harul”, ca lucrare gratuită, reprezintă miezul învățării sale teologice. Și totuși prin această diferențiere conceptuală pe care o face, cu nuanțe vădit practice, atitudinale, se apropie de sinergia răsăriteană, invitând la o asumare completă a Evangheliei, indiferent de riscurile personale pe care le poate aduce un astfel de demers.

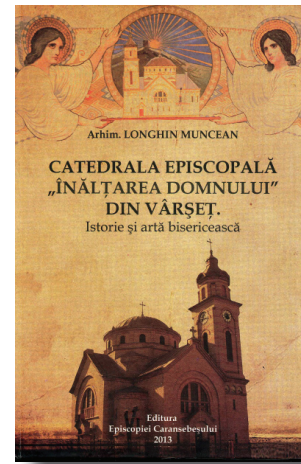

„Harul ieftin” înseamnă diluarea lucrării lui Dumnezeu, cu mână largă, fără șovăieli, fără limite, fără costuri, fără preț, ca o marfă ieftină, de duzină. În consecință, înseamnă „iertare ieftină, mângâiere ieftină, taine ieftine”. Este suficient să crezi și ai primit iertarea, pe linia învățării protestante. Dar o astfel de concepție simplistă, afirmă acesta, conduce la o „acoperire ieftină a păcatelor”, fără regret, fără dorința de eliberare. Înseamnă justificarea păcatului, nu a păcătosului și, în cele din urmă, conduce la tăgăduirea Cuvântului lui Dumnezeu, tăgăduirea întrupării Cuvântului. Consecința imediată este aceea că acest har este fără ucenicie, fără cruce, fără Iisus Hristos.

„Harului ieftin” îi opune Pastorul Bonhoeffer „harul costisitor”, care presupune urmarea fără șovăieli a lui Hristos în taina uceniciei. Este costisitor pentru că cere totul, chiar și viața. Este costisitor, pentru că Dumnezeu nu a considerat un preț prea mare jertfa Fiului Său pentru om. Harul este, până la urmă, Întruparea lui Hristos. Osândește păcatul, dar îl îndreaptă pe păcătos. Însă nu în orice condiții, aici evidențiind limpede participarea omului, ci pe cel care, acceptând ucenicia în școala lui Hristos, renunță la tot ce are pentru Acesta. Ucenicia este un har, iar cel care nesocotește acest lucru și folosește harul spre slăbiciune este condus către înșelare.

Această teologie stă la baza atitudinii sale și contribuie la o anumită viziune asupra Bisericii. Bonhoeffer așează la originea crizei spirituale a vremii sale, din comunitatea sa, adoptarea conceptului de „har ieftin”, tradus într-o atitudine superficială și duplicitară a creștinilor (chiar și la nivel instituțional), care se bucură de efectele harului, dar fără responsabilitate și atitudine publică mărturisitoare. Pe acest fond, acuza lui se ridică împotriva indiferenței creștinilor față de situația evreilor și pledoaria pe care o face se îndreaptă către o teologie lucrativă îndreptată către cei nedreptățiți, marginalizați, oprimați.

Bucuria evanghelică, promisă de pe urma uceniciei, este o chemare către slujirea celor nedreptățiți, dar și către integrarea celor care nedreptățesc în dragostea lui Dumnezeu, manifestată prin cruce. De aceea creștinul, ca și ucenic al lui Hristos, nu se bucură de altă onoare decât cea care îi vine de la Învățătorul său, „onoarea crucii”. Datorită teologiei sale curajoase, militante chiar, a avut parte de „această onoare”, primind chiar moartea. Se împlinesc cuvintele sale profetice: „Cine pășeste pe drumul uceniciei se supune morții lui Iisus, își dă viața lui morții. Fiecare chemare a lui Hristos duce la moarte”. În felul acesta teologia sa este validată, iar el se înscrie în categoria „martirilor ecumenici”.

Arhim. Longhin Muncean, *Catedrala Episcopală „Înălțarea Domnului” din Vârșeț. Istorie și artă bisericească*, Editura Episcopiei Caransebeșului, Caransebeș, 2013.

Personalitate importantă a vieții religioase și spiritualității românești din Banatul Voievodinei, părintele Arhimandrit Longhin Muncean s-a făcut remarcat mai degrabă prin activitatea pastorală rodnică pe care a desfășurat-o de-a lungul timpului. Nu a neglijat însă nici formarea sa intelectuală, nici latura academică. Așa se face că a absolvit Seminarul Teologic și Facultatea de Teologie Ortodoxă de la Caransebeș și s-a preocupat de editarea manualelor de religie în limba română pentru copiii de pe meleagurile sale natale.

În plan pastoral, a fost de asemenea foarte activ, slujind, din anul 2000, când a fost hirotonit, și până în 2012, în catedrala episcopală românească din Vârșeț, și ulterior, între 2013-2017, la Mănăstirea românească cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din New Jersey, SUA, pe care a și ctitorit-o, unde a desfășurat o amplă activitate pastorală, atât în cadrul comunității românești, cât și a celei sârbe de acolo. Pentru activitatea sa rodnică, a fost distins în mai multe rânduri de către superiorii săi, fiind ridicat, în anul 2009, la rangul de arhimandrit.

Între lucrările ce se găsesc la interferența dintre spațiul academic și cel pastoral, care-i poartă semnătura, se numără monografia catedralei pe care a deservit-o vreme de mai bine de un deceniu. Redactarea ei e deopotrivă o chestiune de suflet și onoare pentru sacerdotul român de pe meleagurile diasporei bănățene, cât și un fapt valoros din punct de vedere academic. Prefațată de părintele Daniil Stoescu (pp. 7-8), pe atunci episcop-locoțiitor de Dacia Felix, care remarcă deopotrivă calitatea științifică a demersului întreprins de autor și vorbește și despre meritele dânsului, textul este structurat după toate rigorile academice, având un aparat critic bine întocmit, o listă bibliografică și o bogată anexă documentară (pp. 63-171), constând atât din transcrieri de documente valoroase, cât și din facsimiluri după planurile de construcție, sau imagini cu diferite personalități sau aspecte importante.

Structurată în patru mari capitole, cercetarea oferă, în partea de debut o frumoasă incursiune în istoricul vieții bisericesti a românilor din Banatul Jugoslav (pp. 11-28), insistând atât asupra modului în care au conviețuit aceștia cu sârbii în decursul secolelor, cât și asupra modului în care s-au manifestat ei din punct de vedere al vieții religioase și organizării bisericesti (pp. 22-28). Apoi, părintele Longhin vorbește despre zidirea și sfințirea sfântului locaș în paginile celui de-al doilea capitol (pp. 29-44), prezentând, în detaliu, pe baza documentelor, fiecare moment important. Istoria românismului ortodox din zonă e apoi reconstituită de asemenea, în capitolul următor (pp. 44-54), pe baza însemnărilor făcute de-a lungul timpului pe cărțile de cult ale bisericii din Vârșeț, care s-au păstrat până în zilele noastre. Autorul editează și comentează aici deopotrivă elementele cu valoare documentară, și notele ce ar putea constitui cartea de aur a comunității, reliefând prin aceasta modul în care este evidențiată importanța locașului prin intermediul personalităților care i-au trecut pragul și s-au bucurat de ceea ce au găsit acolo.

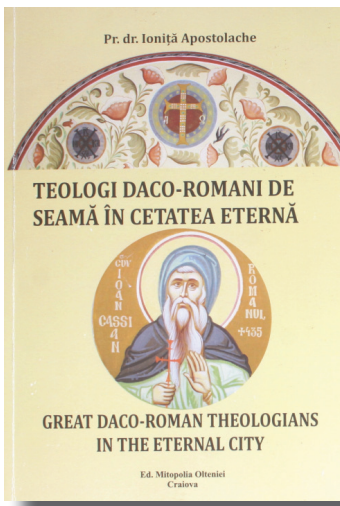
Cu talentul unui adevărat artist, autorul realizează, în paginile celui de-al patrulea capitol (pp. 55-62), o analiză a elementelor de artă bisericească ce se regăsesc în cadrul locașului, dovedind că biserica pe care o are în vedere și căreia îi dedică o cercetare monografică, se constituie într-un veritabil monument al artei bizantine. Toate aceste aspecte sunt urmate de anexa documentară, rezumatul, în limba engleză și cea sârbă, și bogatele ilustrații care-i acompaniază opera.

Datorită aportului bogat de material documentar inedit, a frumuseții abordării, dar și a opulenței imagistice a volumului, lucrarea părintelui Longhin Muncean se înscrie așadar în categoria textelor monografice valoroase, ce sunt cu certitudine utile cercetătorilor care vor dori să afle mai multe despre istoria elementului românesc din Banatul Jugoslav și a vieții lui religioase.

Ierom. Maxim Morariu

¹ Costul Uceniciei, Editura Pelegrinul, Cluj-Napoca, 2009, p. 53.

² Costul Uceniciei, p. 41.

Pr. dr. Ioniță Apostolache, *Teologi daco-romani de seamă în Cetatea Eternă. Lucrarea mărturisitoare a Sfinților Ioan Cassian, Dionisie Exiguul și Ioan Maxențiu*, Ediție bilingvă, Prefață de + IPS Dr. Irineu, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei. Postfață de Prof. univ. dr. Magdalena Jianu. Craiova: Editura Mitropoliei Olteniei, 2018. 269 p.

O surpriză plăcută reprezintă publicarea recentă a

lucrării intitulate *Teologi daco-romani de seamă în Cetatea Eternă. Lucrarea mărturisitoare a Sfinților Ioan Cassian, Dionisie Exiguul și Ioan Maxențiu*, care a apărut în anul 2018 la editura Mitropoliei Olteniei, sub semnătura Pr. Lect. Dr. Ioniță Apostolache de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității din Craiova. Cartea reprezintă rezultatul cercetărilor întreprinse de autor în timpul unui stagiu postdoctoral la Accademia di Romania din Roma, în lunile februarie-martie din cursul acestui an.

Noutatea pe care o aduce lucrarea, așa cum reiese și din titlu, este faptul că aceasta este o ediție bilingvă, în limbile română și engleză, traducerea textului în limba engleză fiind realizată de prof. dr. Oana Stănculescu și prof. Hermina Maria Apostolache.

Deși titlul este unul generic, încercând să includă toți teologii daco-romani care au poposit în cetatea Romei, autorul se referă în mod deosebit la contribuția teologică a Sfinților Ioan Casian, Dionisie Exiguul și Ioan Maxențiu.

Lucrarea este structurată astfel: 1) *Cuvânt înainte* de Înalț Prea Sfințitul Părinte Irineu, Mitropolitul Olteniei (pp. 7-18); 2) *Introducere. Creștinismul daco-roman: specific și perspective teologice* (pp. 19-20); 3) *Capitolul I. „Școala mărturisirii”. Sfantul Iustin Martirul și Filosoful în Cetatea Eternă* (pp. 21-25); 4) *Capitolul II. Sfantul Ioan Cassian – monahul teolog din Scythia Minor* (pp. 26-48); 5) *Capitolul III. Sfantul Dionisie Exiguul, scythul erudit din Cetatea Eternă* (pp. 49-68); 6) *Capitolul IV. Hristologia călugărilor scythi și lucrarea lor mărturisitoare în Cetatea Eternă* (pp. 69-88); 7) *Capitolul V. Hristologia theopasită în contextul disputelor pro și anti-calcedoniene* (pp. 89-108); 8) *Capitolul VI. Spiritualitatea daco-romană ca argument pentru teologia, filosofia și cultura românească* (pp. 109-122); 9) *Concluzii. Spiritualitatea daco-romană – o sinteză între Răsărit și Apus* (pp. 123-125); 10) *Postfață* de Prof. univ. dr. Magdalena Jianu (pp. 126-128); 11) *Traducerea în limba engleză a capitolelor menționate anterior* (pp. 129-257); 12) *Bibliografia* (pp. 259-269).

Cuvântul înainte al lucrării, semnat de I. P. S. Prof. Univ. Dr. Irineu Ion Popa, Mitropolitul Olteniei, ce se intitulează *Contribuția hristologică a monahilor sciți după Sinodul de la Calcedon*, a fost preluat din capitolul *Hristologia Calcedonului, după Sinodul de la Calcedon*, publicat în volumul *Iisus Hristos este Același, ieri și azi și în veac*, la Editura Mitropoliei Olteniei.

În *Introducere*, autorul prezintă pe scurt cercetările cu privire la hristologia călugărilor sciți (Ioan Casian, Dionisie Exiguul și Ioan Maxențiu), precum și ale teologii români care s-au ocupat în mod deosebit de opera acestora, și anume: 1) Pr. Prof. Ioan G. Coman; 2) Pr. Prof. Gheorghe Drăgulin; 3) Pr. Prof. Dumitru Stăniloae; 4) I. P. S. Prof. Univ. Dr. Irineu Ion Popa, Mitropolitul Olteniei.

În *Capitolul I* este făcută o prezentare a „școlii mărturisirii” din Roma, care începe cu Sfantul Justin Martirul și Filosoful, autorul afirmând că „această predilecție spre mărturisire și jertfă se reflectă deopotrivă în viața și lucrările teologilor daco-romani, care au păstrat și au împărtășit prin experiențele lor în Cetatea Eternă o bună parte din ideile apologetice ale Sfantului Iustin Martirul” (p. 25).

Capitolul II este dedicat Sfantului Ioan Casian și este structurat în trei părți: 1) o scurtă biografie (pp. 26-28); 2) moștenirea orientală în „Așezăminte” și „Colațiumi” (pp. 28-36); 3) lucrarea apologetică la Constantinopol și Roma (pp. 36-48). În ultimul subcapitol, este prezentată mărturisirea Sfantului Ioan Casian prin scrierile acestuia, atât la Constantinopol cât și la Roma, pe care autorul o definește drept „o hristologie mărturisitoare” (p. 44). După analiza lucrării *De Incarnatione Domini* se ajunge la concluzia că hristologia expusă aici „reprezintă fără echivoc «apogeul teologiei cassiene»” (p. 48).

Capitolul III se intitulează *Sfantul Dionisie Exiguul, scythul erudit din Cetatea Eternă* și cuprinde o scurtă biografie a Sfantului Dionisie (pp. 49-56), respectiv promovarea „operei” teologice a acestuia. Deși Sfantul Dionisie nu are o operă originală propriu-zisă, ci doar câteva prefețe la traduceri făcute din limba greacă în latină împreună cu colecția de canoane și altele, cu toate acestea putem afirma că prin lucrarea sa misionară, în primul rând în calitate de traducător, a contribuit la restabilirea unității dogmatice dintre Apus și Răsărit. Unitatea fusese puternic zdruncinată de două evenimente majore și anume: 1) schisma acachiană; 2) henotikonul lui Zenon. În acest sens, autorul afirmă că „până la traducerea Sfantului Dionisie Exiguul, operele Sfantului Chiril fuseseră complet ignorate în Cetatea Eternă” (p. 57), acest lucru reprezentând „o veritabilă și necesară reactivare a hristologiei chirliene în Apus” (p. 57).

În *Capitolul IV* este dezbătută problema hristologiei călugărilor sciți, care se aflau în cetatea Romei, și care „au reușit să se remarce în perioada proximă a Sinodului de la Calcedon printr-o formulă hristologică de mare greutate: «Unul din Treime a pățit cu trupul»” (p. 69). Capitolul este împărțit astfel: 1) o scurtă introducere (p. 69); 2) premisele hristologiei theopasite (pp. 69-73); 3) împăratul Justinian și hristologia călugărilor scythi (pp. 74-77); 4) lucrarea mărturisitoare a călugărilor scythi în Cetatea Eternă (pp. 77-81); 5) theopasismul – o „hristologie apologetică” (pp. 81-88).

Capitolul V, care se numește *Hristologia theopasită în contextul disputelor pro și anti-calcedoniene* (pp. 89-108), vine în completarea capitolului al IV-lea, autorul afirmând că „scindarea bisericilor orientale a venit odată cu hotărârile dogmatice de la Calcedon (451), privind cele două firi ale Mântuitorului Hristos” (p. 89), și că „această scindare nu și-a găsit rezolvarea până în zilele noastre” (p. 89).

Ultimul capitol se dorește a fi, după cum sugerează și titlul, un argument pentru teologia, filosofia și cultura românească ce-și au începuturile în spiritualitatea daco-romană. În acest sens autorul consideră că „dragostea pentru rădăcinile strămoșești a fost transformată de părintele profesor I. G. Coman într-o nouă și inedită disciplină teologică: «patristica străromână»” (p. 119).

Concluziile se încheie cu afirmația autorului conform căreia „simbioza daco-romană a imprimat un puternic specific de mărturisire și trăire autentic creștină în spiritualitatea și teologia românească” (p. 125).

Postfața este semnată de Prof. Univ. Dr. Magdalena Jianu, Director General al Agenției Naționale de Credite și Burse de Studiu, care afirmă că prin lucrarea aceasta „tânărul autor demonstrează că viața creștină emanată din Dacia romanizată a fost extrem de efervescentă, că s-a întemeiat pe valorile de credință ale lui Iisus, modelate eficient pe o fibră daco-romană care a avut un exercițiu îndelungat în promovarea moralei religioase” (p. 126).

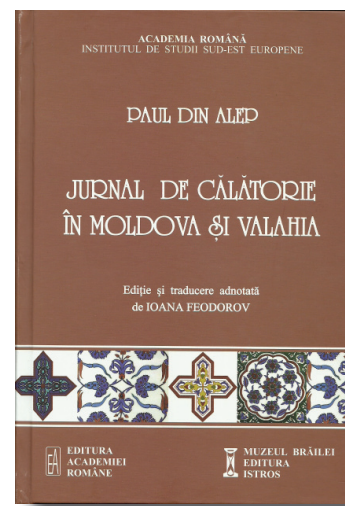
Așa cum spuneam, noutatea lucrării este faptul că ne aflăm în fața unei ediții bilingve, în afară de bibliografia inedită utilizată de autor din biblioteca Institutului Pontifical din Roma precum și din alte biblioteci.

Părintele Profesor Ioan G. Coman, reputatul profesor de teologie și patrolog român, este inițiatorul promovării sfinților Ioan Casian și Dionisie Exiguul în limba franceză prin publicarea studiului său în revista *Klironomia*, tom 7 / 1975, intitulat *Les scythes Jean Cassien et le Denys le Petit et leurs relations avec le monde méditerranéen* (pp. 27-48). Versiunea în limba română a acestui studiu a apărut în revista *Studii Teologice*, nr. 3-5 / 1975, sub titlul *Sfinții Ioan Cassian și Dionisie cel Mic și legăturile lor cu lumea mediteraneană* (pp. 189-203). Acesta a continuat să publice și alte studii despre teologii daco-romani pe care le-a tradus tot în limba franceză.

Astfel, după mai bine de patru decenii de la publicarea primului studiu despre Sfinții Ioan Casian și Dionisie Exiguul în limba franceză, apare o primă lucrare, de data aceasta în limba engleză, unde este dezbătută hristologia mărturisitoare a teologilor daco-romani.

Această lucrare a părintelui dr. Ioniță Apotolache, pe care o considerăm o lectură plăcută și foarte folositoare, vine să umple un gol imens în teologia patristică românească, după 25 de ani de la apariția ultimului volum al patrologului Ioan G. Coman intitulat „*Și Cuvântul Trup s-a făcut*”. *Hristologie și mariologie patristică*, care a fost tipărit în 1993 la Timișoara, la Editura Mitropoliei Banatului.

Silviu-Constantin Nedelcu

Paul din Alep, *Jurnal de călătorie în Moldova și Valahia*, studiu introductiv, ediția manuscrisului arab, traducere în limba română, note și indici de Ioana Feodorov, Cuvânt-înainte Acad. Răzvan Theodorescu, Editura Academiei Române / Editura Istros a Muzeului Brăilei Carol I, București/Brăila, 2014, 617 p.

Jurnalul de călătorie prin Țările Române (1653-1658) a diaconului Paul din Alep (1627-1669),

fiul patriarhului ortodox Macarie al III-lea al Antiohiei și al Întregului Orient, este unul din cele mai importante izvoare cu privire la istoria românilor la mijlocul secolului al XVII-lea. Diaconul Paul și-a însoțit tatăl, în calitate de secretar, pe parcursul lungii călătorii prin Balcani, Țările Române, Ucraina și Rusia, efectuată între 1652-1659 în scopul strângerii de ajutoare financiare pentru creștinii din Levant, aflați sub greaua povară a stăpânirii otomane. Clericul a descris cu multă acribie și destoinicie nu numai evenimentele trăite, ci toate aspectele vieții politice, sociale, religioase, culturale, artistice și cutumiare ale locurilor și ale oamenilor din țările vizitate. Jurnalul oferă informații prețioase despre orașe, târguri, sate, mănăstiri, biserici, conace boierești, reședințe domnești, drumuri și vămi. Deosebit de importante sunt relațiile despre monumentele eclesiastice de arhitectură și artă medievală românească, unele astăzi dispărute, precum și descrierile ceremoniilor de la curțile domnești din Iași și Târgoviște, a rânduielilor liturgice de la diferite praznice și slujbe bisericesti cu caracter public sau privat. Pe baza acestor descrieri clare și amănunțite ale diaconului Paul din Alep se pot cunoaște și reconstitui monumente, tradiții și ceremonii românești astăzi dispărute, dar care dau mărturie despre frumusețea și bogăția culturii vechi românești. El oferă, totodată, comparații deosebit de interesante privind realitățile cotidiene și diferențele de civilizație dintre Țările Române, Imperiul Otoman și Levant, pe de o parte, și spațiul ruso-ucraian, pe de altă parte. Citim, în acest sens, un pasaj extrem de sugestiv din septembrie 1656, când, reveniți în Moldova după mai bine de doi ani petrecuți prin Rusia, Paul notează că alături de patriarhul Macarie III și de suita sa „am simțit aerul de acasă pe tărâmul Moldovei. Am intrat la baie, care ne lipsise aproape douăzeci și șapte de luni, atâta vreme nu intrasem la baie și nu ne spălasem cu apă” (p. 317).

Paul din Alep dezvăluie, totodată, o serie de informații interesante, primite de la „mitropolitul Valahiei”, referitoare la organizarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania, pe care o păstora doi ierarhi și peste 1500 de preoți români. Acești arhieri, subliniază diaconul Paul, erau într-o strânsă legătură cu Mitropoliile Țării Românești și Moldovei, aflându-se „sub ascultarea” celei dintâi (p. 410). Diaconul pelerin ține să amintească că ierarhii și credincioșii ortodocși din Transilvania auziseră de petrecerea lor prin Țările Române și și-au manifestat „dorința fierbinte ca părințele nostru patriarh să meargă și la ei”, ceea ce nu s-a putut însă împlini fiindcă „era anevios” (p. 410).

Fragmente mai ample sau mai scurte ale Jurnalului lui Paul din Alep au fost traduse și publicate în limbi de circulație internațională și în limba română începând cu secolul XIX. Ediția de față le întrece pe toate din cel puțin două motive. Mai întâi, pentru că este realizată după originalul arab, comparat cu toate celelalte ediții publicate sau manuscrise, păstrate în biblioteci din Siria, Franța, Rusia, Ucraina și Marea Britanie, după cum se arată, în mod detaliat, în Studiul introductiv și în Nota asupra ediției. Și apoi, fiindcă editorul, Ioana Feodorov – cercetător științific II la Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române –, are o formație deopotrivă filologică și istorică (dobândită mai ales la școala cărturarului ei tată, academicianul Virgil Cândea de binecuvântată memorie), fiind un arabist recunoscut pe plan național și internațional, erudiția istoricului fiind vizibilă în cele peste 1200 de note explicative care însoțesc ediția românească, iar profesionalismul abordării științifice devenind elocvent în a doua parte a volumului, în care este restituită ediția manuscrisului arab, adnotat cu peste 900 de note de natură lingvistică și filologică. În acest fel, ediția de față, precum și cea aflată în pregătire, care va restitui întregul jurnal al lui Paul din Alep, se dovedesc a fi versiunea completă și cea mai sigură a jurnalului călătorului sirian, a cărei lectură prilejuiește o veritabilă desfătare intelectuală. Și din acest motiv, distinsa arabistă merită recunoștința și aprecierile noastre ale tuturor celor interesați și pasionați de istoria culturii naționale.

Mircea-Gheorghe Abrudan

Vasile Stanciu, Cristian Sonea (eds.), *Educație și măr-turisire. Formarea creștină a tinerilor în spiritul viu al tradiției. Simpozionul Internațional de Teologie, Muzicologie și Artă*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017.

Sub coordonarea a doi teologi clujeni cunoscuți, respectiv părintele prof. univ. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și autorul unor cercetări reputate în domeniul muzicii și rânduielii bisericești¹, și părintele conf. univ. dr. Cristian Sonea, prodecanul aceleiași facultăți, autorul unor cercetări recente interesante cu privire la misiologia Ortodoxă², Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității clujene, a editat în anul 2017, o primă parte a conferinței anuale de Teologie, Muzicologie și artă ce a avut loc la Cluj-Napoca în anul 2016.

Volumul cuprinde deopotrivă cuvinte de folos și cercetări ce poartă semnătura unor ierarhi, precum Părintele Mitropolit Andrei Andreicuț, chiriarul locului (pp. 9-18), părintele Episcop Lucian Mic al Caransebeșului (pp. 19-26), părintele Episcop Gurie Georgiu al Devei și Hunedoarei (pp. 27-41) și cercetări de valoare dedicate tematicii în cauză, ce poartă semnătura unor teologi cunoscuți, din țară sau din străinătate.

Segmentate în trei secțiuni mari, respectiv: teologie, istorico-practică și muzicologie și artă, studiile oferă cititorului o perspectivă complexă asupra modului în care educația poate contribui la formarea tinerilor în spiritul viu al tradiției, dacă este ancorată în valorile creștine. În cea dintâi dintre ele, profesorul Jon A. P. Gissel vorbește despre experiența educației creștine în spațiul danez, din anii 1930 și până astăzi (pp. 45-60), părintele Charbel Maalouf de la Institutul Catolic din Paris aduce în atenție anumite aspecte ale operei Sfântului Vasile cel Mare (pp. 61-76), profesorul Pavlo Bargar vorbește despre identitatea creștină și exprimarea ei (pp. 77-88), domnul conf. univ. dr. Ion Gumenâi, decanul Facultății de Istorie a Universității de stat din Chișinău oferă un interesant studiu de caz privitor la modul în care educația ateistă a atentat la valorile tradiției creștine în ultimii ani ai regimului comunist în Republica Moldova (pp. 89-104), părintele prof. univ. dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie din Arad oferă o radiografie cu privire la formarea tinerilor în facultățile de teologie ortodoxă din spațiul românesc (pp. 89-104), iar părintele prof. univ. dr. Teofil Tia vorbește despre anumite demersuri pastorale ce pot fi folosite în ancorarea creștină a proiectului de viață (pp. 121-128).

La rândul lui, părintele Mihai Hincinschi, de la Facultatea de Teologie din Alba-Iulia, vorbește despre modul în care implicarea tinerilor ar putea dinamiza misiunea din spațiul ortodox (pp. 139-154), părintele profesor Valer Bel oferă o abordare, din perspectiva teologiei fundamentale, a educației creștine (pp. 155-164), iar domnul prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta vorbește despre ora de religie și importanța ei (pp. 165-170). Între lucrările importante și de actualitate din cadrul acestei secțiuni, se remarcă și cea a părintelui arhim. lect. univ. dr. Benedict Vesa, care analizează relația dintre teolog, educație religioasă și mărturia Bisericii (pp. 225-236) sau cea a părintelui conf. univ. dr. Cristian Sonea, care vorbește despre dimensiunea misionară a educației creștine și modul în care a fost ea evidențiată în cadrul Sinodului din Creta (pp. 255-266).

Cercetări interesante și pline de miez se regăsesc de asemenea și în cadrul celorlalte două secțiuni. Recent apărută în peisajul manifestării clujene, cea din urmă dintre ele aduce în discuție aspecte care nu fuseseră până atunci investigate suficient. Astfel, de exemplu, părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu și pr. arhid. dr. Daniel

Mocanu vorbesc despre: *Contextele nonformale de învățare a muzicii bisericești*, realizând o analiză interesantă a noilor media și ofertelor lor (pp. 615-624), părintele prof. univ. dr. Vasile Grăjdian de la facultatea de teologie ortodoxă a Universității din Sibiu vorbește despre diversitatea muzicală contemporană și unitatea cântării liturgice ortodoxe (pp. 625-638), părintele Stelian Ionașcu despre o contribuție aparte în muzica bisericească a compozitorului Paul Constantinescu (pp. 639-658), doamna Elena Chircev realizează un studiu de caz al *Metodului* lui Anton Pan (pp. 659-672), lucrările lor fiind urmate de altele la fel de interesante și valoroase, fapt ce confirmă cuvintele rostite în deschiderea manifestărilor de către părintele Vasile Stanciu, care arăta cu privire la această secțiune faptul că: „Muzicologii au și ei un mesaj de transmis, pentru că educația se poate realiza și prin muzică, iar un tânăr care iubește muzica și este educat în spiritul ei, iubește frumosul, armonia, ordinea lucrurilor și toate celelalte virtuți pe care le poate traduce în viață prin actele sale... Iar artiștii, la rândul lor, ne vor deschide perspectiva unei lumi a frumosului materializată în pictură, arhitectură, miniaturi, izvoare autentice de valori educative și cred că putem învăța dela ei că educația, înainte de a fi știință, este artă, dar ca să o dobândești, ai nevoie de știință, iar ca să o pui în practică ai nevoie de multă iubire” (p. 6).

Jerom. Maxim Morariu

Mlădițe de măslin

„Dumnezeu i-a binecuvântat...”
(Fac 1, 28)

Preot Dumitru Mihali

Sfânta Scriptură, în cartea Facerii, ni-L arată pe Dumnezeu ca întemeietorul și sfințitorul familiei, atunci când, asupra primei perechi de oameni, revarsă, din iubire, binecuvântarea Sa, zicându-le: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți” (Fc 1, 28).

Așadar, potrivit învățaturii creștine, familia este un așezământ dumnezeiesc, este unica formă de conviețuire dintre un bărbat și o femeie, care, potrivit naturii lor, nu pot trăi izolat, ci numai în comuniunea familiei: „Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup” (Fc 2, 24).

În Noul Testament, căsătoria creștină a fost binecuvântată de Mântuitorul și sfințită prin prezența Sa divină la Nunta din Cana Galileii, căsătoria fiind înălțată astfel la rangul de Taină, iar legătura dintre bărbat și femeie închipuind legătura dintre Hristos și Biserică, așa cum ne arată Sfântul Apostol Pavel: „Taina aceasta este mare, iar eu zic în Hristos și în Biserică” (Efes 5, 32).

După cum ne dezvăluie cartea Facerii, scopul căsătoriei este întreit. Cel dintâi scop este nașterea de copii, deci înmulțirea neamului omenesc (Fc 1, 28). Al doilea scop al căsătoriei este ajutorarea reciprocă a soților (cf. Fc 2, 18), după cum ne îndeamnă și Pavel Apostolul: „Bărbaților, iubiți-vă femeile voastre cum și Hristos și-a iubit Biserica Sa și S-a dat pe Sine pentru ea... Cine-și iubește femeia, pe sine se iubește, căci niciodată nu și-a urât cineva trupul său, ci îl îngrijește și îl hrănește ca și Hristos Biserica” (Ef 5, 25-29). Iar despre soții spunea: „Femeilor, fiți supuse bărbaților voștri cum se cuvine în Domnul” (Col 3, 18).

Al treilea scop al căsătoriei este educația copiilor. Referindu-se la aceasta, Mântuitorul zice: „Cine este omul acela dintre voi, de la care, de va cere fiul său pâine, el să-i dea piatra, sau de va cere pește, să-i dea șarpe?” (Mt 7, 9-10).

Deci părinții sunt datori să se îngrijească de binele copiilor, de sănătatea lor fizică și morală, de educația lor, bine știind că prima școală, școala celor „șapte ani de acasă”, este cea din poala mamei, în care un rol deosebit îl are exemplul părinților, după cum arată Sfântul Apostol Pavel: „Părinți, creșteți pe fiii voștri întru învățatura și cercetarea Domnului” (Ef 6, 4).

„Fericit este omul care-și va umple casa de copii” (Ps 126, 5).

Din porunca dată celei dintâi familii prin cuvintele dumnezeiești „Creșteți și vă înmulțiți”, reiese că cel dintâi scop al căsătoriei este nașterea de copii sau procrearea. Viața, fiind un dar divin, Dumnezeu a voit ca din unirea celor doi soți prin taina căsătoriei să se perpetueze viața, să răsară tinerele vlăstare, după cum foarte frumos ne spune Psalmistul David: „Iată, fiii sunt moștenirea Domnului, răsplata rodului pântecelui. Precum sunt săgețile în mâna celui viteaz așa sunt copiii părinților tineri... fiii tăi ca niște mlădițe de măslin, împrejurul masei tale” (Ps 126, 3-4; 127, 3).

După Sfânta Scriptură și potrivit învățaturii creștine, soții au datoria de a zămisi copii, nerodirea fiind socotită în Vechiul Testament blestem și ocară, iar împiedicarea zămislirii copiilor este considerată de morala creștină ca păcat strigător la cer.

„Lăsați copiii să vină la Mine” (Mt 19, 14).

Cartea Noului Testament ne arată ca Mântuitorul a iubit copiii: pe copii, i-a luat în brațe, binecuvântându-i și zicând că „a unora ca aceștia este împărăția cerurilor”, iar în alt loc a spus că cine primește un copil în numele Lui, pe El Însuși Îl primește (Mt 18, 5), deci aducerea pe lume a unui copil este o împărțășire și o împreună-lucrare cu Dumnezeu, izvorul vieții.

Copiii au datoria să asculte de sfaturile și învățăturile primite de la părinți, precum îndeamnă Sfânta Scriptură: „Fiule, păzește povețele tatălui tău și nu lepăda învățăturile maicii tale” (Prov 6, 20), iar în alt loc: „Copii, ascultați de părinții voștri întru Domnul, că aceasta este cu dreptate” (Ef 6, 1).

Așadar, copiii sunt moștenirea și averea cea mai de preț a neamului, ei sunt primăvara vieții noastre, florile cele mai alese ale pământului, vestitorii păcii și buneînvoini între oameni. Copiii sunt contraforții acestei milenare țări, tinerețea și viitorul ei, de aceea, pe lângă datoria firească a părinților de a naște cât mai mulți copii, putem vorbi și despre datoria de a avea copii, ca datorie patriotică.

În sensul acesta, putem arăta că în țara noastră se pune un accent deosebit pe întărirea și ocrotirea familiei, ca cea mai de preț celulă a societății, prin stimularea și sprijinul acordat familiilor cu mai mulți copii, prin creșterea necentenită a condițiilor de educație și învățământ, bine știind că aceste tinere mlădițe de măslin sunt viitorii cetățeni ai Patriei dragi și credincioșii de mâine ai altarelor străbune — copiii fiind „tinerețea fără bătrânețe și viața fără de moarte” a neamului nostru.

¹ Precum: Vasile Stanciu, *Anastasimatarul sau Cântările Vecerniei de Sâmbătă seara și ale Utreniei de Duminică dimineața, compuse și fixate pe notație liniară după melodiile celor opt glasuri bisericești, notate de preotul Dimitrie Cunțanu*, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2010; Idem, *Cântați Domnului tot pământul: cântări bisericești, pricesne, colinde, folosite la Sfânta Liturghie și la Paraclisul Maicii Domnului*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017; Idem, *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice la sărbătorile de peste an*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006; Idem, *Muzica bisericească corală din Transilvania*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.

² A se vedea: Cristian-Sebastian Sonea, *Lumea după Babel*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017; Idem, *Paradigme misionar – de la Edinburgh la Sinodul din Creta*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017; Idem, *Teologia dialogului creștin – o introducere*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017.

Cuvântări la Festivitatea de absolvire a Facultății de Teologie

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei: Să fiți oameni integri și echilibrați!

Festivitatea la care participăm este plină de emoții. Și acestor emoții sfinte le dăm glas folosindu-ne de patru versuri: *Născut dintr-un crâmpel de soare! Și o fărâmă de pământ! Firul curat, gingaș și sfânt! Îmboboțește și dă-n floare. Și apoi urmează rodul. Domnul Hristos vă spune vouă, tuturor, în Evanghelia după Ioan (15, 17): Nu voi m-ați ales pe mine, ci eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roada să aduceți și roada voastră să rămână!*

Într-o lume a extremelor să fiți oameni echilibrați, cu o judecată limpede, cu simțul dreptei judecăți, chiar cu riscul de a fi considerați anacronici. De aceea, îmi îngăduiesc să îl citez pe Sfântul Maxim Mărturisitorul care îl definește pe omul echilibrat: *Nu mâncărurile sunt rele, ci lăcomia pânteclui; nici facerea de prunci, ci curvia; nici banii, ci iubirea de arginți; nici slava, ci slava deșartă. Iar dacă e așa, nimic nu e rău din cele ce sunt, decât reaua întrebuintare ce vine din neglijia minții de a cultiva cele firești.*

Pentru tânărul creștin este firesc să ducă o viață curată până la căsătorie. Înțelegând prietenia în ceea ce are ea mai frumos, dragostea e cea mai importantă dintre virtuți și ea nu trebuie pervertită și terfelită, așa cum, din nefericire, foarte mulți înțeleg astăzi, stimulați fiind și de o media prăpăstios de vicioasă.

Vasile Pârvan,

în data de 3 noiembrie 1919, când se deschideau cursurile universității de aici, de la noi, îi conștientiza pe tineri că supremul scop al luptei noastre e spiritualizarea vieții marelui organism social-politic și cultural-creator, care e națiunea. Mijloacele noastre sunt exclusiv de

caracter social, cultural, duhovnicesc și pleacă din izvorul unic al idealismului național. Datoria vieții noastre, precum o detalia Vasile Pârvan acum aproape 100 de ani, rămâne actuală și astăzi.

Întrucât este an jubiliar, voi vă finalizați cursurile într-un an frumos, frumos de tot. Însă, având în vedere oamenii aceștia care se zbat pentru slave deșarte, după lucruri trecătoare, pe oamenii aceștia care se ceartă, seară de seară, la televiziune, cine să-i aducă pe calea cea bună?! Zic eu concret astăzi: dumneavoastră să-i aduceți pe calea cea bună. Iar pentru această lucrare nu sunteți singuri, ci îl aveți alături pe Domnul Hristos, aveți alături harul Duhului Sfânt, care vă întărește și vă ajută să vă realizați toate gândurile.

Din suflet vă doresc succes, felicitându-vă pentru tot ce ați realizat și pentru tot ce veți mai realiza. **La mulți ani!**

Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă, președintele senatului Universității Babeș-Bolyai: Viitorul vostru – un dor al împlinirii!

Destinul nostru se împlinește în ceea ce a construit ceata înaintașilor și în ceea ce – sau sub ceea ce – noi visăm. Pentru că, dacă ne amintim de Marea Unire, ne amintim că, de fapt, în 1918 au început zorii împlinirii neamului românesc, au început să apară, de fapt, zorii înfierii noastre ca neam, ca națiune, ca stat, care și-a creat, încet-încet după aceea, instituțiile și slujitorii săi.

De aceea, cred că pentru dumneavoastră trecutul este destul de limpede, iar viitorul este un dor al împlinirii, un dor pe care vă doresc să vi-l împliniți în maniera în care Evangheliile vi l-au prezentat pe Mântuitorul Iisus Hristos. Și datorită diversității tematice și metaforice care a fost deja manifestată aici, înaintea dumneavoastră, doresc să vă spun că atunci când începe întruparea, metafora dispare.

Așa că, vă doresc să luați din Sinaxare modelele care vă arată ce înseamnă să împlinești în lumea aceasta slujirea și misiunea de apostol. De-ar fi să ne gândim la sfinții zilei de astăzi, sau la sfinții pe care o să-i sărbătorim mâine, să slujești cu abnegație, cu dăruire și fără de rest, iar atunci când se pune problema sensului, nu cuvântul are cea mai mare credibilitate, ci pasul ferm către Hristos. Iar pasul ferm către Hristos începe întotdeauna cu o rugăciune, cu o

rugăciune în care chemăm verticalitățile trecutului să ne fină orientări, îndreptați către zorii învierii vieții celei veșnice.

Așadar, stimați absolvenți, de aceste bucurii vă doresc să fiți învredniciți. Să vi se împlinească dorurile și să zămisliți și voi în lumea aceasta oameni plini de dorul veșniciei. La mulți ani!

Prof. Univ. Dr. Călin Rus, prorectorul Universității Babeș-Bolyai: Înțelegere, iubire și înțelepciune pentru aproapele vostru!

Evident că nu putem să uităm momentul astral care s-a întâmplat în urmă cu 100 de ani. Evident că trebuie să ne onorăm și să-i ținem veșnic în amintire pe cei care au înfăptuit Marea Unire, pe eroii care și-au făcut datoria față de neam și față de țară, până la capăt. Să ne omagiem și să nu uităm pe cei care au făcut parte din acea clasă politică ce a reușit Marea Unire. Și să nu uităm acele suflete care sunt și astăzi printre noi și alături de noi.

Alături de momentele mari ale unui popor, au existat și momente astrale ale omenirii. Trăim vremuri tulburi. Să știți că vremuri tulburi au fost și în urmă cu 2000 de ani. Oamenii nu mai știu încotro să apuce. Statele, națiunile sunt atacate din toate părțile, religiile sunt atacate din toate părțile, credința este atacată din toate părțile... manipulare este peste tot. Vectori de imagine sunt peste tot: cei care doresc să-și pună amprenta asupra minților noastre și asupra sufletelor noastre. Dar vine un moment în viață în care trebuie să luăm o anumită decizie. Trebuie să mergem pe-o anumită cale și acest moment s-a întâmplat și în urmă cu 2000 de ani când, după cum spune și Sfânta Evanghelie după Ioan, capitolul 14, Toma îl întreabă pe Mântuitorul nostru: *Doamne, noi nu știm unde te duci și cum putem ști care-i calea?*, moment în care Mântuitorul îi spune: *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața, nimeni nu vine la Tatăl meu decât prin mine!* Sunt cuvinte extraordinar de clare și de simple care trebuie să rămână veșnic în inima generațiilor actuale și a celor care vor veni, pentru că Mântuitorul spune foarte clar *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Este o singură cale înspre Tatăl.*

Eu vă doresc la fel cum au făcut și cei în urmă cu 100 de ani: să vă faceți datoria față de neam și țară, iar această datorie să fie plină de înțelegere, să fie plină de toleranță, să fie plină de înțelepciune, să fie plină de iubire față de aproapele vostru. Dumnezeu să vă ajute!

Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca: Dumnezeu ca să chivernisească pașii în lucrarea apostolatului!

Ne-a ajutat Bunul Dumnezeu ca împreună, în această binecuvântată zi, să fim în comuniune liturgică care, cred eu, este cea mai reală comuniune din câte există pe fața pământului. Și aceasta din cel puțin două motive. Primul ar fi că suntem în comuniune unii cu alții, iar Liturgia ne adună laolaltă și, realmente, ne forțează să gândim în același duh. Și al doilea motiv ar fi că suntem în comuniune cu Dumnezeu prin dumnezeiasca împărtășanie și ne facem una cu El, pentru ca El să se sălășuiască în noi și să ne coordoneze viața și de acum înainte. Liturgia de astăzi a fost una cu totul deosebită pentru că a fost în cinstea absolvenților noștri. Un an 4 și un an 3, care astăzi își iau adio în calitate de studenți de la această instituție, care i-a format și în care au încercat să deprindă tainele lui Dumnezeu.

Bucuria noastră, a profesorilor, este deosebită pentru că ne-a învrednicit să vedem încă o generație de studenți care își iau zborul în lumea largă, pentru a deveni ucenici și apostoli ai lui Hristos. Un an deosebit. Un an care a făcut cinste acestei facultăți, un an care a pus mai presus de orice interesul instituției și apoi interesul personal și celelalte interese, oarecum firești, ale fiecăruia dintre noi. Pentru jertfelnicia pe care voi ați depus-o, pentru dragostea pe care ați arătat-o și credințioșia pe care ați arătat-o acestei școli, în numele tuturor profesorilor vă sunt recunoscător.

Și îl rugăm, împreună, pe Bunul Dumnezeu ca să chivernisească pașii spre lucrarea apostolatului care vă așteaptă în lumea de astăzi.

Adrian - Radu Leș, Reprezentant de an, Student cancelar și Șef de Promoție:

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, onorat prezidiu, stimați profesori, dragi părinți și invitați, iubiți colegi,

Doresc să-mi încep cuvântul meu prin exprimarea unei convingeri, pe care cred că o asumă și colegii mei, că putem spune ca formă de constatare și cu mulțumire: *Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea.*

Poate vă întrebați de ce am ales să-mi încep cuvântul meu într-o notă pascală. Ei bine, eu cred că această zi este o zi de Paști, o zi pascală pentru generația noastră. Știm că etimologia cuvântului ebraic „pesah” înseamnă „trecere”. Tocmai acest fapt îl prăznuim și noi astăzi: trecerea noastră de la o etapă a vieții la o alta.

Este o zi de cumpănă și de împlinire. O zi de împlinire pentru că, iată, cu ajutorul lui Dumnezeu, cu susținerea părinților și cu implicarea dumneavoastră, a profesorilor, dar, de ce să nu spunem, și cu eforturile, emoțiile și nopțile noastre nedormite, ne aflăm în această zi care încununează toată munca noastră din acești ani.

Stând nopțile trecute și făcând o retrospectivă a acestor patru ani, mi-a venit în minte o afirmație a unui părinte profesor, afirmație pe care o asimilez, totodată, unei provocări: „Doisprezece oameni, cu darul lui Dumnezeu, au reușit să schimbe o lume!”

Și mă întrebam: Dacă doisprezece oameni, cu ajutorul lui Dumnezeu, au reușit să schimbe o lume întregă, noi, noi care suntem aici o sută douăzeci de oameni, de ce n-am putea măcar să influențăm spre bine semenii din jurul nostru?

Acum ni se deschide poarta mărturisirii Adevărului studiat și experimentat în facultate, fiecare unde ne va rândui Dumnezeu. Plecăm în misiunea noastră ca Sfinții Apostoli, apelând la binecuvântarea Tatălui ceresc, pentru că ne învață Mântuitorul nostru să îndrăznim că El a biruit lumea (Cf. In 16, 33b), însă tot El ne învață părințește și cu o eleganță deosebită că fără El nu putem face nimic (Cf. In 15, 5b). Acum, la patru ani de când pășeam pentru prima dată pragul facultății noastre, mânat fiind de dorința studierii la o facultate de prestigiu, pot să mărturisesc că așteptările mi-au fost chiar depășite.

Toate acestea, datorită râvnii pastorale a Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, care încă de la venirea sa în scaunul mitropolitan a pus bazele campusului unde am studiat, campus ce se află la cele mai înalte standarde, dar care veghează și în calitate de profesor la buna noastră formare duhovnicească. Pentru toate acestea, și nu numai, cu fiască supunere, Vă mulțumim Înaltpreasfinția Voastră!

Totodată, prestigiul facultății noastre este dat și de înalta ținută academică a părinților și domnilor noștri profesori și doamnelor noastre profesoare, care s-au asigurat de formarea noastră în duhul unei teologii autentice și serioase, dar nu o teologie care să se oprească steril doar la vorbirea despre Dumnezeu, ci să fie una în Dumnezeu. În aceste momente festive, vă mulțumim cu reverență!

De asemenea, împlinirile noastre încununate astăzi sunt și urmarea eforturilor dumneavoastră, dragi părinți. Dumneavoastră vă înscrieți într-o categorie aparte a Bisericii, aceea a părinților care și-au închinat copiii lor lui Dumnezeu, sau mai bine spus, I-ați oferit darul pe care El Însuși vi l-a făcut: pe noi. În acest fel, putem afirma că dumneavoastră împreună-participați la ceea ce suntem și la ceea ce nădăjduim că vom fi: niște oameni de încredere ai Bisericii și vrednici slujitori. Așadar, vă încredințăm de toată dragostea noastră și vă rămânem veșnic recunoscători!

Privindu-vă, iubiți colegi, și văzând bucuria și veselia care se citește pe chipurile voastre, nu pot să nu fac referire la ceea ce spunea Isus Sirah în cartea Înțelepciunii sale: „*O față veselă este semn că inima într-o cele bune petrece*” (Cf. Sir 13, 31a). Vă mărturisesc că sunt pe deplin încredințat de aceasta și aș exclama împreună cu poetul Traian Dorz, care, inspirat din psalmi, spune: „*Jată, ce plăcut și dulce e să locuiești! Frații pururea-mpreună, să se veselească!*”

Cei patru ani pe care i-am petrecut împreună au fost, poate, cei mai frumoși ani ai vieții noastre. Au fost ani în care ne-am împărtășit reușitele și succesele, dar și unele eșecuri sau neîmpliniri. Țin să vă mărturisesc acum, la final, un gând pe care nu vi l-am împărtășit niciodată. Vă mărturisesc că de la fiecare din voi în partea am învățat câte ceva, și cred că fiecare din voi poate spune același lucru. Prin aceasta, fiecare am contribuit la formarea celuilalt, ca într-o mare familie. Pentru toate acestea, vă mulțumesc, și chiar dacă drumurile vieții noastre se vor separa geografic, nădăjduiesc că vom rămâne mereu uniți în cuget, în idealuri și în simțiri.

De altfel, aceasta unitate a fost și cea a poporului român, unitate care a stat la temelie a ceea ce noi numim astăzi cu mândrie România și de la a cărei constituire sărbătorim centenarul.

În rog pe bunul Dumnezeu să răsplătească tuturor celor care au contribuit și și-au adus aportul în formarea noastră ca oameni și ca teologi, iar pe noi să ne fină mereu la fel de plini de elan și râvnă ca în acești ani ai tinereții.

La mulți ani!

Metabolizarea emoțională corectă a memoriei recente 5 convingeri fertile pentru reușita pe traectoria vieții

Moto: *Cel care iubește depozitează
în ființa iubită o parte din sine!*
(Giacomo Dacchino)

Arhim. Prof. dr. Teofil Tia
(Duhovnicul Facultății, Îndrumătorul de An)

Înaltpreasfinția Voastră,

Distinși membri ai prezidiului, Dragi absolvenți,

Iubiți invitați (profesori, părinți, rudeni, colegi, prieteni),

Lnițiez așa-numitul „*curs festiv*” care este „nucleul” (embrionul) care a dezvoltat întreaga sărbătoare de astăzi (ce marchează finalizarea studiilor teologice pentru încă două generații de studenți: 2014-2018/*Pastorală* și 2015-2018/*Didactică; Asistență Socială; Artă Sacră*) de la cuvintele medicului italian Giacomo Dacchino.

Suntem aici prezenți, părinți, profesori, colegi, prieteni, pentru că **fiecare am „depozitat” ceva din noi în acești tineri**; poate cel mai mult au făcut-o părinții care i-au născut și menținut la școală: astfel au făcut posibilă contribuția noastră, a profesorilor și a colegilor. Iar acum, deși poate nu ne dăm seama, **suntem pe un „aeroport” și „facem cu mâna” celor care „decolează” în viață**. Orice pilot, înainte de a demara procesul decolării aeronavei, întreprinde 5 pași, obligatorii pentru securizarea zborului și garantarea reușitei lui: delochează frânele, ambalează motoarele, poziționează strategic aeronava etc. Și noi, astăzi, punctăm cinci învățături, care, odată aplicate, garantează un survol reușit pentru tinerii noștri.

Să plecați în viață cu **perpetua dispoziție spre a iubi**, conjugată cu **abilitatea inteligentă de a vă distanța de rău!**

Spre deosebire de licențiații altor specializări din UBB, voi primiți astăzi un „aviz” de **maturitate psiho-spirituală**. Este momentul festiv care pecetluiește încheierea a 4 (respectiv 3 ani) de studii universitare, un stagiul care v-a conferit **certificatul de maturitate intelectuală**. Dar v-a și forjat pe calea cunoașterii de sine, a introspecției, a șlefuirii interioare, a sensibilizării spirituale. Adică pe traseul activării senzorialilor spirituali, care – de la Sf. Botez, pe traseul creșterii și al integrării în societatea căzută – inevitabil, se tocesc. Și este mare nevoie să-i reactivăm.

Rostul Religiei (și al Teologiei, în general), este acela de a crea în noi **dispoziția perpetuă spre iubire și abilitatea distanțării de rău**; dar acesta este și scopul viețuirii în general pe acest Pământ: viața ne-a fost dată de Dumnezeu să învățăm să iubim și să refuzăm, în cunoștință de cauză, răul. **Să nu mai considerăm răul ca fiind savuros, vrednic de atenție, superior Binelui, precum a făcut Adam**. Fiecare om repetă experiența lui Adam. Fiecare civilizație, în ansamblul ei, repetă experiența lui Adam. Nici un om nu are **inteligenta de a pleca în viață de la concluziile lui Adam de la finalul vieții**, ci repetă experiența lui traumatică de gustare a răului, de experimentare a lui, cu presupunerea naivă că, *răul, poate, este... bun!* Acesta este ceea ce noi numim, *păcat originar*: disponibilitatea nativă (și naivă) de a gusta, cu nesăț, răul. Dacă nu reușim în demersul de îndepărtare de rău, vom înregistra cel mai grav eșec al vieții (și picăm din Ortodoxie).

Inevitabil, acest traseu presupune **corectarea imaginii noastre** despre „Bătrânul” care se plimba prin Rai în răcoarea serii: *Ne iubește cu adevărat Acesta? L-a iubit pe Adam? De ce nu se mai plimbă și astăzi pe Pământ? Este cu adevărat inteligent? Ne e superior cu adevărat? Ce L-a determinat să se facă, de-a lungul mileniilor, atât de invizibil?* După 4 ani de cercetări vom răspunde că este cea mai inteligentă făptură din Cosmos, dar și cea mai gingașă: este întruparea deplină a dragostei celei mai profunde. În concluzie, ne întrebăm: e confortabilă paternitatea sau e umiltoare pentru copii? Ne-ar plăcea să fim iubiți gratuit sau ne deranjează perspectiva aceasta? **Iubirea parentală înseamnă ocrotire, seninătate, securizare, confort psihic, siguranță și perspectiva unei creșteri constante**.

Poți fi fericit doar dacă pentru tine **interiorul contează mai mult decât exteriorul**, civilizația lăuntrică e infinit mai puternică decât exterioritatea hipnotică a materiei;

Teologia a dorit să ne învețe că **interiorul contează mai mult decât exteriorul**, că viața psiho-afectivă conferă mai multe împliniri decât poate oferi confortul trupesc generat de o economie performantă. Ea a vrut să **mute accentul dinspre exterior, înspre interior**. Fiecare putem evalua astăzi, cât de mult am reușit în acest demers. Am devenit ființe interioare sau am rămas ființe hipnotizate de exterior? **Omul exterior nu poate fi fericit pentru că trăiește doar**

în reacțional, e în funcție de mediu, de ceilalți, de altcineva.

Omul interior nu mai e ex-centric, ci este centrat pe adâncurile proprii ființe. Cât de dispuși sunteți să „cuceriti” lumea? Dar să o faceți precum Mântuitorul, din interior, printr-o revoluție duhovnicească, nu copleșindu-i pe oameni cu aparența forței exterioare, precum probează de mii de ani Lucifer. Mântuitorul ne-a convins care e poziția corectă când l-a întrebat, retoric, pe Sfântul Petru: *Nu aș putea, oare, chema, 12 legiuni de îngeri?*

Am învățat la Teologie că **viața aceasta nu-i decât prefața unei cărți**, iar conținutul cărții este eternitatea, pe care o vom „consuma” în afara timpului și a spațiului, **într-o existență pe care ne-o postează religia** și ne-o creionează credința, pe care **imaginația ne ajută să o intuim doar, pe care nu o putem experimenta** acum decât parțial, printr-o viață duhovnicească avansată. Căci, care dintre noi poate defini eternitatea mai înainte de a avea, măcar pentru o clipă, experiența ei? **Cum e să nu mai mori niciodată?** Ce înseamnă să ai moartea în spate, iar nu în față? Să vorbești despre ea ca despre ceva ce a trecut, nu ca despre ceva ce va urma? *Doamne dăruiește-mi să nu aștept moartea pentru a muri!* Moarte este și detașarea de falsele valori ale acestei lumi.

Permanent, să **nu conțeniți a le proclama oamenilor marele adevăr că nu vor fi niciodată fericiți fără dragoste!**

Ce adevăruri suntem trimiși să proclamăm în lume? În primul rând, acela că **esența ontologică a Realității celei mai profunde (și ultime) este dragostea**, iar noi trebuie să fim mesagerii acestui adevăr, greu de înțeles pentru o lume împânzită de **miliarde de rețele ale răutății și de colosale structuri ale păcatului**. Dacă vom cădea noi înșine în mrejele acestor rețele? Dacă suntem deja prizonieri ai ei? Mai avem marea responsabilitate de convinge lumea că **dragostea nu este toantă**, pentru ca ea este **energia celei mai inteligente ființe** din Univers, Dumnezeu, și greșesc enorm cei care-L *iau de naiv*, sau cei care-L ignoră. Între Dragoste și Inteligență e deplină coincidență, pentru omul care s-a regăsit întru sine. Le vede drept opuse doar cel care ignoră esența și viața din propriile adâncuri.

Pentru că, **a-L ignora pe Dumnezeu înseamnă a ignora dragostea, a crede că poți fi fericit pe acest Pământ fără dragoste**, prin tine însuși, fără ceilalți, fără o rețea afectivă (adică o structură validă de iubire). Constata Albert Einstein: „Nu trebuie să reflectezi prea mult pentru a-ți da seama, din viața de zi cu zi, că fiecare existăm unul pentru celălalt.”

V-ați exersat în 4 ani să iubiți și să vă lăsați iubiți de Dumnezeu. Ați încercat să învățați ce înseamnă **viețuirea într-o comunitate**. Ați fost un foc cu mulți cărbuni, arzând cu putere. De acum urmează împrăștierea prin lume, fiecare cărbune aprins având datoria să aprindă pe alții, alții stinși, și să formeze **noi focare de iubire** acolo unde Dumnezeu vă va așeza: ca preoți, profesoare, asistenți sociali, artiști ai frumosului sacru etc. **Foc am venit să arunc între oameni!** – a spus Mântuitorul. Îl reprimdem noi, de 2000 de ani, și alții îl sting cu lava urii și a răcelii specifice sufletelor dezorientate. Pe Pământ e o perpetuă competiție între bine și rău.

Deci, să nu uitați această **ecuație de importanță capitală: dragostea înseamnă fericire, iar fericirea nu există fără dragoste**. La fel, nu uitați că **emoționalul contează mai mult decât biologicul, și spiritul mai mult decât materia**; materia este doar un epifenomen tranzitoriu al spiritului, o formă de existență incipientă și decăzută, nedefinitivă și nedeplină. În schimb, spiritualul și emoționalul e etern; materia și biologicul intră în dezintegrare după o vreme. **Noi știm că murim!, ne-o spune categoric materia, creierul. Noi mai știm că nu murim, atunci când murim! – ne-o spune categoric sufletul și Teologia** – știința vieții eterne.

E ceva ce nu v-am spus în școală (sau chiar v-am chiar ascuns...)?

Există ceva ce voi încă nu știți, pentru că nu am reușit să vă învățăm noi, încă: voi încă nu știți, **câtă durere încapă într-o inimă, de-a lungul unei vieți!** Dar această durere are și ea **puterea de a dilata inima**. Dar, oare, știți – corelativ – **câtă dragoste încapă într-o inimă?** Pentru că ființa noastră se poate dilata la infinit: aceasta-i eternitatea și îndumnezeirea, de care vorbește Teologia Dogmatică

Ortodoxă: o continuă umplere de har, de dragoste, de energie divină, a ființei noastre, o dilatare constantă și fără sfârșit. Noi nu suntem făcuți pentru moarte, ci pentru eternitate. Noi completăm corectiv constatarea lui Heidegger, că *omul ar fi o ființă pentru moarte!* Biologic avea dreptate, spiritual-religios, nu! Aici intervine și Albert Einstein în spunând: „În veacul nostru materialist, singurii oameni de știință serioși sunt oamenii profund religioși.”

Viața este presărată cu multă durere. Venim pe lume în urma unei expulzări inițiale foarte inconfortabile: suntem eliminați cu brutalitate dintr-un spațiu care părea că ne oferă tot ceea ce era necesar pentru fericire; aceasta pentru că noi am crescut, și spațiul a devenit insuficient. Apoi descoperim o lume rece, zgomotoasă, aspră și ostilă – e prima senzație a venirii pe lume a unui prunc. De aceea, la venirea pe lume, copilul plânge. Primim iubire de la părinți, dar parcă nu câtă ne-am dori. Vrem să înaintăm, dar o forță ne ținutește la pământ mai bine de un an de zile.

Fiecare etapă de creștere e asociată cu dureri și cu riscuri. **Evoluția noastră se face cu prețul unor detașări/desprinderi**: etapizate, constante, ireversibile: după detașarea de corpul mamei urmează detașarea de inima ei, prin abandonarea noastră la grădiniță (sau cel puțin așa o percepem...). Pentru câteva ore pe zi abandonăm cuibul de protecție care părea a fi familia și casa. Ne detașăm mai consistent, când mergem la școală; apoi, experiența primului cămin sau internat de școală (la liceu sau facultate) ne face să ne întrebăm care este adevărul nostru *acasă*.

Finalizarea facultății ne rejectează dintr-un alt cămin, în societate: **o societate concurențială, flămândă de performanță, agresivă în selecție**, în care ne simțim din nou, *ai nimănui*. Dar putem fi ai nimănui, vulnerabili, pierduți, dacă Dumnezeu ne iubește? Dacă El există și este iubire, nici o clipă nu suntem *orfani* pe Pământ. „Adevărul care nu are legătură cu tine nu există!” – spunea Einstein. Și va mai continua periplusul nostru pe Pământ, până la marea și ultima detașare: de propriul corp, prin moarte! Atunci vom pleca din materie, din timp și din spațiu spre o lume a valorilor condensate, unde ni se va pune întrebarea: *Ce-ai făcut cu viața ta?*

Și atunci unii vor constata că **cea mai mare durere de pe Pământ a fost aceea de a nu se fi știut iubit și aceea de a nu fi iubit. Suntem datori pe Pământ să descoperim dragostea, altfel ne ratăm viața!**

În viața aceasta, atât Binele cât și Răul au efect de bumerang!

La Teologie am învățat să nu ne amăgim crezând că, făcând răul, ni se va întoarce binele: **și binele și răul au efect de bumerang**: se întoarce asupra emițătorului. Noi hotărâm pe acest Pământ în ce preferăm să ne scaldăm: apa cristalină a binelui sau leșia rău-mirositoare a răului. Lupta dintre bine și rău: toată școala noastră ne ajută să spunem într-o formă mai sofisticată, mai complicată, lucruri elementare: de partea cui ne situăm, a Binelui sau a Răului?

Tot Einstein mai spunea: „*Eșecul și privațiunile sunt cei mai buni dascăli și purificatori.*” De ce oare, **noi oamenii, știm prețui iubirea, doar după ce am fost victimele urii?** De ce, oare, știm savura dragostea, doar după ce am gustat ariditatea unei vieți non-afective sau an-afective, în care am simțit indiferența iubirii, sau am văzut-o defilând pe lângă noi, ocolindu-ne? **Doar după ce se împlântă adânc răul în noi conștientizăm cât este el de străin de identitatea noastră cea mai adâncă**. Doar atunci simțim că am venit în lume din iubire și iubirea este a doua noastră natură. De fapt, prima. Fără ea, ne simțim **străini de noi înșine**.

O să încheiem tot cu niște cuvinte ale lui Einstein (din scrisoarea către fiica sa, Leiserl): *Forța supremă din univers e iubirea. Când cercetătorii au formulat o teorie unificată a universului, au uitat de cea mai puternică forță nevăzută. Iubirea este gravitație, deoarece îi face pe unii oameni să se simtă atrași de alții. Iubirea e putere, deoarece multiplică tot ce avem mai bun și oferă omenirii șansa de a nu pieri dintr-un egoism orb. Poate ne este frică de iubire pentru că ființa umană nu a învățat să o controleze. Iubirea e mai puternică decât noi.*

După eșecul umanității în a controla celelalte forțe din univers, care până la urmă s-au întors contra noastră, este imperios să ne hrănim pe noi înșine cu **o altă formă de energie...** Dacă vrem ca speciile noastre să supraviețuiască, dacă vrem să descoperim sensul vieții, atunci iubirea este unicul răspuns. Fiecare individ poartă cu sine un mic, dar puternic generator de iubire, a cărui energie așteaptă să fie eliberată. Când o să învoțăm să absorbim și să emitem această energie universală vom constata că **iubirea este chintesența vieții**.

„Școala trebuie să urmărească tot timpul ca tânărul să părăsească băncile ei nu ca specialist, ci ca o personalitate armonioasă.” Felicităm personalitățile armonioase care acum pleacă în viață și le dorim mult succes!

Agenda P.S. Vasile

Iunie 2018

2 iunie: A asistat în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca la Taina Cununii săvârșită tinerilor Lucian și Adela Felecan.

3 iunie: În mijlocul credincioșilor de la Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul Zorilor-Cluj-Napoca, a participat prin rostirea de ecfonise și binecuvântări la Sfânta Liturghie

10 iunie: La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh – Zorilor, Cluj-Napoca, unde a rostit ecfonise și binecuvântări.

17 iunie: A fost prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh – Zorilor, din Cluj-Napoca, unde la Sfânta Liturghie a rostit ecfonise și binecuvântări.

În Capela bisericii cu hramul Adormirea Maicii Domnului din cartierul Mănăștur, a rostit o rugăciune la catafalcul adormitei întru Domnul, Flueraș Valeria

24 iunie: Cu ocazia sărbătorii Nașterea Sf. Proroc Ioan Botezătorul, la Sfânta Liturghie a fost prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde a rostit ecfonise și binecuvântări.

29 iunie: La sărbătoarea închinată „Sfinților Apostoli Petru și Pavel” a slujit Sfânta Liturghie în Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Activități ale Facultății clujene de Teologie Ortodoxă (iunie 2018)

În perioada 14-18 mai, la invitația Institutului Catolic din Paris, prin persoana directorului Institutului Superior de Pastorală Catehetică (Supérieure de Pastorale Cathédétique), prof.univ.dr. Joël Molinario și prin intermediul programului Erasmus+, părintele lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci predă un curs intitulat „Catehizarea tinerilor români prin intermediul mijloacelor digitale. Oportunități și limite”.

În perioada 27 mai - 15 iunie 2018 la Casa de Cultură a Studenților din Petroșani a fost organizată Tabăra Studențească de Arte vizuale. Ediția a XVII-a. În cadrul acesteia Lect. univ. dr. Marius Dan Ghenescu a prezentat expoziția personală *Defensiv*.

În zilele de 29 și 30 mai 2018, al **Facultatea de Teologie Ortodoxă și Științele Educației din cadrul Universității Valahia din Târgoviște a organizat Simpozionul internațional: Unitatea de credință și de neam în contextual unei lumi globalizate. Facultatea noastră a fost reprezentată de două cadre didactice care au susținut următoarele referate:** Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel Gârdan - „Marele Wilson, al doilea Mesia” și *Unirea românilor* Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța - *Istoricul Alexandru Lapedatu, Marea Unire și Clujul*

În perioada 30 mai - 02 iunie 2018 s-a desfășurat la Mănăstirea Caraiman Conferința Națională a doctoranzilor, organizată de Școala Doctorală „Dumitru Stăniloae” a **Facultății de Teologie Ortodoxă Justinian Patriarhul din București. Facultatea noastră a fost reprezentată de Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și studenții-doctoranzi: Gabriel Noje și Elena Onețiu.**

Marți, 5 iunie 2018 s-a desfășurat în Aula Facultății în prezența Înaltpreasfințitului Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului conferința preoțească de primăvară a clericilor din Protoieriiile Cluj I și Cluj II. Prelegerea cu tema *Făuritorii Marii Uniri* a fost susținută de dr. Mircea-Gheorghe Abrudan, cercetător științific al Institutului de Istorie „George Bariț” al Academiei Române, filiala Cluj, doctor în Istorie și doctorand al **Facultății de Teologie Ortodoxă a UBB.**

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în colaborare cu Centrul de Cercetare Ioan Lupaș, a organizat în 7 iunie 2018 o sesiune de comunicări științifice la nivel licență și master, cu tema: *Studențimea și intelectualitatea ortodoxă română și Marea Unire*. Manifestarea se încadrează în seria de evenimente organizate cu prilejul proclamării de către Sfântul Sinod al Bisericii noastre a lui 2018 ca „Anul Omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al Făuritorilor Marii Uniri din 1918” în Patriarhia Română. Au susținut referate aproape 30 de studenți, masteranzi de la Facultățile de Teologie Ortodoxă din: Cluj-Napoca, Oradea, Caransebeș, Arad, Craiova și Târgoviște.

În data de 7 iunie 2018 Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Centrul de Dialog între Teologie și Filosofie al Universității Babeș-Bolyai a organizat conferința cu titlul: *Problema infinitului la Pascal și implicațiile lui teologice*, susținută de dr. Călin-Cristian Pop.

Facultatea de Teologie Reformată a Universității „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Teologie a Universității Reformate „Károly Gáspár” din Budapesta și Fundația „Reformatus Közéleti és Kulturális Alapítvány” din Budapesta, a organizat la Cluj-Napoca între 7-8 iunie 2018 conferința: *Biserică și societate în ultimii 100 de ani (1918-2018)*.

Facultatea noastră a fost reprezentată de trei cadre didactice care au susținut următoarele referate:

Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai: *Etnie, confesiune, națiune - dezvoltarea conceptelor în istorie și în domeniul vieții religioase*.

Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța: *Relații interconfesionale în România regimului comunist, între anii 1964-1987. Biserica Ortodoxă Română și Bisericile Protestante din România (Biserica Reformată, Biserica Evanghelică C.A. și Biserica Evanghelică Sinodo-Prezbiteriană)*.

Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel Viorel Gârdan: *Configurația religioasă globală. Realități și previziuni*.

La deschiderea manifestării au participat Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Mitropolit Andrei și Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

În perioada 7-8 iunie 2018, s-a desfășurat la Facultatea de Teologie Ortodoxă Sf. Ioan Damaschin a Universității din Balamand (Liban) Simpozionul al Asociației Internaționale a Dogmatistilor Ortodocși, ediția a VI-a cu tema: *Eshatologia în viziunea Teologiei Ortodoxe*. La eveniment au participat profesori și teologi din Franța, Statele Unite ale Americii, Grecia, Bulgaria, Serbia, Rusia și România. **Facultatea noastră a fost reprezentată de Pr. prof. univ. dr. Vale Bel și Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea.**

În Duminica a doua după Rusalii, a Sfinților Români, (10 iunie 2018), un sobor de nouă ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române a târnosit biserica cu hramurile „Sfântul Apostol Andrei” și „Duminica Sfinților Români” din municipiul Oradea. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul de cameră „Psalmodia Transilvanica”, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

La 18 iunie 2018, promoția Centenarului Marii Uniri a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a absolvit cursurile în mod festiv. Manifestările au debutat cu participarea absolvenților la Sfânta Liturghie, oficiată în Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă. Slujba a fost săvârșită de un sobor de preoți profesori, în frunte cu pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății.

Arhim. lect. univ. dr. Benedict Vesa, îndrumătorul de an al specializărilor: Teologie didactică, Teologie asistență socială și Artă sacră, a rostit un cuvânt de învățătură.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a venit în mijlocul studenților pentru a le adresa un gând duhovnicesc.

Manifestările au continuat, în după-amiaza aceleiași zile, cu festivitatea de absolvire care a avut loc în sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai.

Au luat parte: Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Prof. univ. dr. Călin Rus, prorector al UBB, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății, Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie, directorul Departamentului de Teologie Ortodoxă.

Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a ținut un scurt cuvânt de învățătură în care i-a îndemnat să fie buni misionari ai lui Hristos într-o lume secularizată. Absolvenții au fost gratulați și de decanul Facultății de Teologie Ortodoxă, care le-a oferit câteva îndemnuri.

Cursul festiv a fost susținut de Arhim. prof. univ. dr. habil. Teofil Tia, duhovnicul facultății și îndrumătorul de an al specializării Teologie pastorală. Mai apoi, studenții au mulțumit tuturor profesorilor pentru purtarea de grijă din timpul studenției, după care au înmânat cheia colegilor mai mici.

Joi, 21 iunie 2018, Prof. univ. dr. Gheorghe Iacob de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a susținut conferința cu tema: *România întregită. Istoria între adevăr și manipulare*. Manifestarea a fost organizată de Facultatea de Teologie Ortodoxă și Centrul de Cercetare „Ioan Lupaș”.

Dacian But-Căpușan

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Iunie 2018

1 iunie (Sfântul Iustin Martirul și Filosoful)

Cu prilejul hramului, în paraclisul provizoriu al noii parohii din cartierul clujean, Borhanci (paroh: Pr. Sorin Neculai Marciuc), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Mihai Bodnariuc.

În Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Templu” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Augustin Lucian și Alina Irina Danci. Rostește un cuvânt de învățătură.

2 iunie

Săvârșește slujba de resfințire a bisericii monument istoric din Tăuți, filie a parohiei Sălicea, protopopiatul Cluj I. Sfințește Altarul de vară și slujește Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură.

Hirotonește întru preot, pe diaconul Mihai Bodnariuc, pe seama parohiei Codor, protopopiatul Dej și întru diacon, pe tânărul Andrei Șuteu. Acordă părintelui paroh, Liviu Rus, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Conferă domnului Horea Petru Șulea, primarul comunei Florești, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

În biserica Mănăstirii „Schimbarea la Față a Domnului”, de la Cheile Turzii, protopopiatul Turda, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preotul Ioan Timari, fost paroh în localitatea Făureni, protopopiatul Cluj I. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În capela provizorie din Făureni, protopopiatul Cluj I, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Sofia, fiica părintelui paroh, Marcel Popa. Rostește un cuvânt de învățătură.

3 iunie

În parohia Leurda, protopopiatul Dej, săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Sfânta Biserică. Pe Altarul de vară din curtea bisericii, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Ghirișu Român, protopopiatul Cluj I, pe diaconul Andrei Șuteu. Hiroteseste întru iconom stavrofor, pe părintele paroh, Marius Nicolae Iuga.

În Altarul de vară al bisericii din Sălișca, protopopiatul Dej, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Vasile Căprar, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

4 iunie

În aula Facultății de Studii Europene a Universității „Babeș Bolyai”, participă la deschiderea Congresului Internațional „Being Transdisciplinary”. Rostește o alocuțiune.

În capela din Cimitirul „Tanatorio” din Baia-Mare, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Traian Andreicuț. Rostește un cuvânt de mângâiere.

5 iunie

În aula Facultății de Teologie, prezidează conferința de primăvară/vară cu preoții din protopopiatele Cluj I și Cluj II. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de teologul Mircea Gheorghe Abrudan.

6 iunie

Face o vizită la Școala Specială pentru cei cu deficiențe de vedere din Cluj-Napoca. Se întâlnește cu elevii și cadrele didactice. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită în noul cartier ce urmează a fi construit în localitatea Sălicea, pentru stabilirea locului pe care va fi ridicată o nouă biserică.

7 iunie

În sala de festivități a Bibliotecii Județene din Bistrița, se întâlnește cu o parte dintre elevii Colegiului Național „Andrei Mureșanul”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Îi premiază pe elevii din județul Bistrița-Năsăud, laureați la concursurile pe teme religioase. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În sala de ședințe a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, participă la deschiderea Simpozionului „Centenar 1918-2018. Trecut, prezent și viitor. Istorie și cultură românească”. Rostește o alocuțiune.

În sala de ședințe a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, participă la momentul festiv al lansării volumului „1918 în județul Bistrița-Năsăud. Contribuții documentare”. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, participă la deschiderea Conferinței „Biserica și societatea în ultimii o sută de ani (1918-2018)”, organizat de Facultatea de Teologie Reformată. Rostește o alocuțiune.

8 iunie

La sediul Colegiului Tehnic de Transporturi „Transilvania” din Cluj-Napoca, cu prilejul împlinirii a 70 ani de la înființare, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Săvârșește slujba de binecuvântare a plăcii comemorative dezvelite cu acest prilej. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, înconjurat de preoți, părinți și copii în tabăra pentru familii organizată de ASCOR Cluj la Mănăstirea Robița, Maramureș, 19 iunie, 2018.

În sala de festivități a Hotelului „Victoria” din Cluj-Napoca, asistă la festivitatea de absolvire a promoției 2018 de la Școala Postliceală Sanitară „Christiana”. Rostește o rugăciune de mulțumire către Dumnezeu și un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Ovidiu Gavrea, slujitor la Spitalul de copii din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

9 iunie

În biserica parohială din Vad, protopopiatul Dej, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Andrei, fiul părintelui paroh, Romeo Mureșan. Rostește un cuvânt de învățătură.

La sediul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din Târgoviște, se întâlnește cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nifon.

10 iunie

La Mănăstirea Dealu, județul Dâmbovița, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, în sobor de arhierie, săvârșește slujba de resfințire a bisericii monument istoric și slujește la Sfânta Liturghie. Asistă la ceremonialul cultural și militar organizat cu acest prilej.

11 iunie (Sfântul Apostol Bartolomeu)

Cu prilejul celui de-al doilea hram, în Biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” din cartierul clujean Mănăștur (parohi: Pr. Gavril Vârva și Pr. Cristian Timar), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă Prof. Univ. Dr. Ioan Purda, Ordinul „Sf. Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar domnului

Ing. Aurel Badiu, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bizău, directorul postului de radio „Renașterea” și de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica din Cheia, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Ioan Țarmure), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Horațiu Ioan Mureșan, fost preot militar. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită în parohia Vâlcele, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Sorin Buș), în vederea stabilirii locului pentru construirea unei noi biserici.

12 iunie

La sediul protopopiatului Turda, prezidează conferința preoțească de primăvară / vară. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de Dl. Prof. Univ. Dr. Ioan Bolovan, prorectorul Universității „Babeș Bolyai” și de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La sediul Uniunii Scriitorilor, filiala Cluj, participă la momentul festiv al lansării volumului „Gânduri pentru o...Bibliotecă de idei” a profesorului Teodor Ardelean, directorul Bibliotecii Județene Maramureș. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

13 iunie

Se deplasează în localitatea Izvorul Crișului, protopopiatul Huedin, pentru aflarea locului unde va fi amplasată noua antenă de emisie a postului de radio „Renașterea”, frecvența locală. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul tehnic.

Face o vizită la Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” de la Ciucea, protopopiatul Huedin, pentru a evalua starea bisericii monument istoric afectată de intemperiiile vremii.

14 iunie

În aula Facultății de Teologie, participă la festivitatea de încheiere a cursurilor de la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Cinema „Florin Piersic”, participă la festivitatea de încheiere a cursurilor de la Colegiul și Gimnaziul Ortodox din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită în cartierul „Sub Coastă” din localitatea Sănnicoară, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Viorel Luca), în vederea stabilirii locului pentru amplasarea unei noi biserici.

15 iunie

În capela cimitirului din Florești, protopopiatul Cluj I, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, Alexandru Mihai Isac. Rostește un cuvânt de mângâiere.

16 iunie

În biserica din Țentea, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Andrei Nectarie, fiul părintelui paroh, Paul Drența. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernia, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

17 iunie

Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la Sfânta Biserică și slujește Sfânta Liturghie în parohia Rugășești, protopopiatul Dej. Rostește cuvântul de învățătură. Hiroteseste întru iconom, pe părintele paroh, Romulus Fabian Seiche. Acordă domnului Silviu Boldor, primarul comunei Cășeu, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă domnului Petru Buiță, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PC Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hiroteseste întru duhovnic, pe PC Pr. Mihai Bodnariuc, de la parohia Codor, protopopiatul Dej.

18 iunie

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, se întâlnește cu doctoranzii la disciplina Spiritualitate.

În capela mortuară din cimitirul parohial din Mănăștur, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Ana, mama părintelui Vasile Bancoș, de la Parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean, Mănăștur. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, participă la festivitatea de absolvire a Promoției 2018 de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

19 iunie

La sediul protopopiatului Dej, prezidează conferința preoțească de primăvară/vară. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Acordă părintelui pensionar, Viorel Șuteu, distincția „Crucea Arhiepiscopală”.

La Mănăstirea Rohița, județul Maramureș, îi vizitează pe părinții și copiii aflați în tabăra organizată de A.S.C.O.R. Cluj. Săvârșește o slujbă de binecuvântare și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Vasile Nemeș, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului și de teologul Mircea Gheorghe Abrudan.

20 iunie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei”, de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca.

Face o vizită la Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda, în vederea pregătirii momentului festiv al sfințirii bisericii.

21 iunie

Face o vizită în filia Tăuți, a parohiei Sălcea (paroh: Pr. Liviu Rus), protopopiatul Cluj I, pentru a verifica stadiul de realizare al statuiilor Episcopului Nicolae Ivan și Mitropolitului Bartolomeu Anania. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

Face o vizită pastorală în protopopiatul Bistrița. Vizitează parohiile Ocnița (paroh: Pr. Silviu Marcel Costin) și Delureni (paroh: Pr. Gavrilă Zăgrean).

La Facultatea de Teologie, în cadrul serilor dedicate Centenarului Marii Uniri, asistă la Conferința „România întregită. Istoria între adevăr și manipulare”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

22 iunie

În biserica din Braniștea, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Adrian Bejan), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Ștefan Banciu, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește întru duhovnic, pe PC Pr. Andrei Șuteu de la parohia Ghirișu Român, protopopiatul Cluj I.

23 iunie

La Mănăstirea Nicula, se întâlnește cu participanții la Reuniunea reprezentanților Universităților din România aflate în Consorțiul „Universitaria”, ce are loc la Cluj-Napoca. În aula Centrului de studii „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare” rostește o alocuțiune.

În biserica Mănăstirii Scărișoara Nouă, în sobor de arhierie, asistă la slujba Vecerniei și a Litiei și la cea de iposifire a Arhimandritului Timotei Bel, starețul acestei mănăstiri și Arhieriu Vicar ales al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

24 iunie (Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul)

Cu prilejul hramului, în sobor de arhierie, pe altarul de vară al Mănăstirii Scărișoara Nouă, ascultă mărturisirea de credință a Iposifului Timotei Bel și slujește Sfânta Liturghie. Împreună cu ierarhii prezenți, hirotonește întru Arhieriu Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, cu titlul de Sătmăreanul, pe Arhimandritul Timotei Bel. Rostește cuvântul de învățătură, iar

la finalul Sfintei Liturghii, îl îmbracă pe Preasfințitul Timotei cu mantia arhierescă și îi înmânează cărja episcopală.

Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei.

25 iunie

Face o vizită pe șantierul corpului de chilii din incinta Mănăstirii „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca.

Face o vizită pe șantierul de construire al Bisericii „Învieria Domnului” din cartierul dujean, Zorilor (parohi: Pr. Coriolan Dura și Pr. Ștefan Iloaie). Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, protopopul de Cluj II.

26 iunie

În biserica Mănăstirii Nicula, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru ieromonah, pe

În sala de ședințe a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, se întâlnește cu membrii delegației din Ucraina, aflați în tabără la Centrul de Tineret de la Sângeorz-Băi. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul Bisericii „Buna Vestire” de pe Valea Ghinzii din Bistrița (paroh: Pr. Florin Moldovan).

În Capela Mortuară din Fundătura, protopopiatul Gherla, săvârșește o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, Alexandru, tatăl părintelui paroh, Alexandru Man. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

29 iunie (Sfinții Apostoli Petru și Pavel)

Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Parva, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și

rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe profesorul Răzvan Tudor Perșa de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Hirotonește întru protosinghel, pe ieromonahul Meletie Ileni, viețuitor al mănăstirii. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleafului și Clujului.

Săvârșește slujba de binecuvântare a noii biserici din localitatea Parva, protopopiatul Năsăud. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește întru iconom stavrofor, pe părintele paroh Florin Nalaț. Conferă domnului primar Ioan Strugari, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Ing. Partene Hojda, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, alături de Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhieriu vicar al Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, și Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, cu prilejul hirotoneștii într-un arhieriu a Preasfințitului Timotei Simeon Bel și al hramului Scărișoara Nouă, Protopopiatul Carei, la sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, 24 iunie, 2018.

seama mănăstirii, pe ierodiaconul Antonie Ile și întru ierodiacon, pe monahul Ghelasie Suci. Hirotonește întru protosinghel, pe ieromonahii Siluan Timbuș și Pantelimon Mocan.

Face o vizită în Biserica „Sfinții Martiri Brâncoveni” din Gherla (parohi: Prot. Paul Isip și Pr. Alexandru Farcaș). Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleafului și Clujului.

Face o vizită pe șantierul de restaurare al bisericii monument istoric din Agârbiciu, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Vlad Pop). Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

27 iunie

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

28 iunie

În ajunul hramului capelei penitenciarului din Bistrița (slujitor: Pr. Ioan Vasile Vlașin), pe o scenă special amenajată în curte, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

Oficiază slujba de sfințire a noii Troițe amplasată la intrarea în curtea Penitenciarului.

30 iunie

Săvârșește slujba de sfințire a bisericii din incinta Spitalului de Recuperare „Polaris Medical” din Suceagu, protopopiatul Cluj I. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru iconom, pe părintele slujitor Emilian Marius Făgădaru. Acordă domnului Ioan Socea, ctitorul principal, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă domnului Tudor Socea, directorul general al Clinicii „Polaris Medical”, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar doamnei Daniela Mureșan Câmpean, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleafului și Clujului.

Participă la recepția oferită cu prilejul împlinirii a 25 ani de la înființarea Clinicii Medicale „Interservisan” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare și acordă domnului prof. Teofil Pop, managerul general, distincția „Crucea Transilvană”.

Săvârșește slujba Punerii Pietrei de temelie pentru biserica parohiei Gilău III, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Vasile Bandrabulă). Rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENĂȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Protos. Simeon Pinte, Aurel Sasu, Nicolae Turcan, Arhim. Benedict Vesa

Scrisori către elevii mei A șaptea scrisoare către elevii mei – despre o durere

Bogdan Herțeg

Dragul meu prieten,

Ți scriu aceste rânduri în timp ce corectez la bacalaureat. Colegii par liniștiți, iar eu sunt îndurerat citind subiectele. Și la profilul real, și la cel umanist exercițiile sunt pentru un copil de 10 ani. Se dă un text ușurel și pentru 30 de puncte ești întrebat dacă îl pricepi. Apoi pentru 20 de puncte trebuie să îți dai cu părerea despre faptul că nu ne apreciem ca turiști locul natal. Astfel, poți lua nota 6 neștiind niciun autor român și nicio noțiune de teorie literară. Ce pierdere de timp! Ce risipă de viață! Ce rușine pentru un neam! Abia aștept să începă noul an școlar ca să dau aceste exerciții elevilor de clasa a V-a ca test inițial, să văd cum se descurcă, să le spun: „Bine ați venit în clasa a V-a! Și cu această ocazie vă felicit că ați luat bacalaureatul!”.

Acum șapte ani, când am fost ultima dată la corectat, cerințele erau mai firești, erau vizate concepte de bază, era căutată valoarea expresivă a unor elemente gramaticale. Acum trebuie doar să pricepi un text de nivel mediu. Nu e acesta un coșmar al degradării? Suntem atât de incapabili sau alegem să devenim așa? E aceasta o contra devenire întru ființă? Adeseori prostia – și îmi pare rău să scriu despre ea – este un păcat, fiind consecința unor atitudini maladive, precum lenea, ignoranța, nedeschiderea inimii înspre adevăr, mândria de a le ști pe toate, de a nu recunoaște valori, de a-ți consuma energia și timpul pe lucruri mai plăcute decât gânditul și studierea cu sinceritate, frica de a muri de foame, de a nu fi de gașcă, de a nu fi modern, de a fi o persoană catalogată ca perimată.

Unei persoane dragi îi spuneam entuziasmat că se va ține prima șezătoare după zeci de ani într-un anumit sat din Maramureș și mi se răspunde revelator: „Înseamnă că oamenii nu-și doresc”. Bădă Nicolae Pițș spune că „omul prost știe multe, dar nu-l întreabă nimeni că nu le știi da”. Ne mai învață că „lucru’ negata la omul prost tare rău să vede”. De ce? Fiindcă este ieșit din devenire, e înstrăinat de potențialitatea sa, e plecat din casa sa, din locul în care se putea împlini. E o lipsă fără proces, e o lipsă care nu mai trece. Cât de dureros e să îmi aud unii colegi ce corectează lângă mine spunând că e bine că se tot scoate literatura română din cadrul manualelor și că sunt introduse tot mai multe texte străine care sunt mai bune! Alții spun: „Și ce putem face noi? Cine ne va asculta?”. Nu îți ascund, prietene, că în ritmul acesta nu va mai exista disciplina limba și literatura română, va fi în locul ei o materie ca un curs practic cu denumiri de tipul „lingvistică și comunicare”, „competențe în limba maternă”. Gândește-te că până în clasa a X-a nu se studiază ca atare niciun scriitor român, că de ani buni există olimpiada de lingvistică, că în clasa a VI-a se dau evaluări naționale în care se amestecă româna cu engleza. În mass-media nu se vorbește despre acest proces constant, ci despre oribila învățare pe de rost. Vor să scoată și asta. Să nu mai reții nimic despre Mihai Eminescu sau Lucian Blaga. Să nu mai ai memorie. A trecut țara noastră prin Internaționala Comunistă, acum trece prin Internaționala Capitalistă. Îmi spunea Marcel Petrișor, un supraviețuitor al temnițelor comuniste, că atunci când răul nu poate cu băta, trece la ispită.

Asta e! Suntem ispitiți să aruncăm toată identitatea noastră profundă la gunoi pentru o identitate surrogat, fiind atrași de visul unei existențe mai plăcute. Când? Zilnic, făcând alegeri. Să citesc o carte sau să mă uit pe youtube? Să verific scorul la meci sau să am un gând de rugăciune pentru un cunoscut care are necazuri? Să râd de greșeala celui de lângă mine sau să tac pentru a nu-l necăji și pentru a nu mă mândri? Să fiu bun la școală sau să fiu mediocru? Să citesc ceva viu și

adânc sau un bestseller cu vampiri și cu fenomene paranormale? Să caut adevărul și să-l urmez dacă îmi este descoperit sau să mă adaptez spiritului acestui veac? Să tot țin pentru mine sau să dăruiesc?

Alegerile acestea sunt viața noastră. Ele ne fac proști sau deștepți, frumoși sau urâți. Se spune că mai frumos este să dăruiești decât să primești, mai frumos este să iubești decât să fii iubit. De aceea e Dumnezeu frumos, pentru că ne iubește foarte și ne dăruiește vindecare.

Acum câțiva ani eram la masă cu două familii de ingineri în calculatoare. S-a vorbit mult și plăcut. La un moment dat spuneau că au prea multe haine de pat și că pe unele nu le-au folosit niciodată, doar ocupă spațiu în dulap. Le-am spus: „Dați-le la săraci pe cele de care nu aveți nevoie. Nu pe cele noi, pe cele mai uzate”. Au tăcut toți dintr-o dată și nimeni nu a mai spus nimic minute în șir. Nu le vorbisem pedagogic sau cu reproș – ieșise pe gură soluția firească. Au tăcut împreună și au tăcut separat, fiecare mâhnit în inima sa, având în față o veche și neformulată durere a inimii și care va mai rămâne veche și neformulată. Într-o povestire, Ion Agârbiceanu spune că noi nu lăsăm moștenire comori, ci inima, și că s-ar putea să nu mai avem inima pe care să o lăsăm celor ce ne urmează. Noi tindem, tânjim să ne disprețuim inima lăsată în dar de cei din neamul nostru căci avem mulți profesori, dar îi disprețuim, avem mulți medici, dar îi alungăm, avem mulți preoți, dar nu îi cunoaștem, avem tineri valoroși, dar nu îi susținem, avem scriitori buni, dar îi considerăm deprimanți. Ne îngropăm inima. O lepădăm în colb ca o insuportabil de mare povară, cum spune Nicolae Labiș.

Și în fața acestui fapt ce poți face: să te rogi și să spui, să încerci să fii cum ești chemat să fii. Nu îți poți controla întreaga viață, dar poți da totul pentru a te învinge în această clipă.

Îmi pare rău că e dezlănătă această prezentare a durerii. Rândurile se strâng greu atunci când sunt prea multe de spus, de făcut, de refăcut. Ai grijă de inima ta!

Tabăra de vară pentru studenți

Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, va organiza în perioada 1 – 11 august tabăra studențească de vară, acesta fiind cel mai important eveniment al asociației din timpul anului.

Cu ocazia sărbătoririi a 100 de ani de la Marea Unire, tematica taberei va fi și una istorică, pe lângă subiectele duhovnicești care vor fi abordate de-a lungul celor zece zile. Participanții vor avea ocazia să se întâlnească cu invitați de seamă printre care: ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Andreicuț, Preasfințitul Părinte Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord Macarie Drăgoi, președintele executiv al Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICMER) Radu Preda, Părintele Pantelimon Șuşnea de la Schitul Găbud, Părintele Iustin Miron de la Mănăstirea Oașa, Părintele Bogdan Ivanov și mulți alții.

Locația deosebită a taberei va fi în Munții Vlădeasa, în satul Vișagu din comuna Săcuieu, județul Cluj. Aceasta este o frumoasă regiune de munte înconjurată de brazi și de mult verde. Tabăra se va desfășura în cadrul parohiei Părintelui Ioan Apostol.

Așa cum este tradiția, programul taberei va fi unul amplu. În fiecare dimineață tinerii vor putea participa la slujba Sfintei Liturghii, iar seara la Paraclisul Maicii Domnului sau la citirea neîncetată a Psaltirii.

Ca de obicei, pe lângă programul duhovnicesc, vor exista o serie de ateliere și meșteșuguri, se vor organiza drumeții pentru explorarea peisajului înconjurător, vor fi seri de talente și alte activități desfășurate ad-hoc, în funcție de creativitatea și disponibilitatea tinerilor. Participanții vor dormi cort, în aer liber, iar pregătirea mesei se va face în echipă.

Tabăra de familie de la Mănăstirea Rohița – timp pentru împreună bucurie a copiilor cu părinților lor

În perioada 15-22 iunie 2018, Mănăstirea Rohița a găzduit a doua ediție a taberei de familie organizată și în acest an de către comunitatea Bisericii Studenților și Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români din Cluj-Napoca.

Tabăra pentru familie și-a propus să vină în întâmpinarea părinților preocupați de educația, dezvoltarea spirituală și psiho-emotională a copiilor lor. Prin participarea la slujbele din cadrul Mănăstirii Rohița, prin întâlnirea cu invitații, prin desfășurarea atelierelor de lucru și a activităților desfășurate într-un cadru natural deosebit, tabăra a oferit un climat ideal pentru dezvoltarea sănătoasă și armonioasă din punct de vedere spiritual, dar și psiho-fizic.

În cadrul taberei, participanții au avut ocazia să se întâlnească cu invitați deosebiți. În primele zile ale evenimentului, familiile au primit vizita Părintelui Benedict Vesa, secretarul Arhiepiscopiei

⇒ Clujului, care le-a vorbit părinților despre importanța de a fi părinți. Duminică a fost ziua în care toată tabăra a participat la Dumnezeiasca Liturghie, după care s-au întâlnit într-un dialog cu Părintele Vasile, starețul Mănăstirii Rohița. Pe parcursul săptămânii care a urmat, cei prezenți în tabără au avut bucuria să asculte, în cadrul unor conferințe în aer liber, sfaturile Înaltpreasfințitului Părinte

Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, îndrumările Părintelui Ciprian Negreanu, duhovnicul tinerilor și familiilor de la Biserica Studenților din Cluj Napoca, dar și a cuvântului protopopului de Târgu Lăpuș, Părintele Florin Stan.

Pentru tinerele familii, tabăra a fost un bun prilej de a petrece timpul împreună, părinții fiind alături de copiii lor. Începând cu anul 2017, grupurile de părinți din comunitatea Bisericii Studenților din Cluj-Napoca au demarat mai multe proiecte dedicate întăririi relației familiale printre care se numără și proiectul „Școala Familiei”, dar și o serie de conferințe dedicate mamelor și taților.

Sfântul Iov, biruitor al revoltei față de Dumnezeu

„Zidindu-ți cetățuia sufletului tău nerăzvrătită, vitejește ai suferit vijorul cel cumplit al vrăjmașului, mărite Iov”
(din Canonul de rugăciune către Sfântul Iov)

Ana-Maria Neag

Reptul Iov aduce omului contemporan – mult prea obișnuit să cultive și să-și justifice tot mai subtil revolta față de Dumnezeu pentru cele mai mărunte lucruri – o lămurire duhovnicească, un mod de raportare mult mai sănătos față de rostul suferinței îngăduite de Dumnezeu.

Prezența reală a lui Iov în istorie o confirmă, pe de o parte, Tradiția Bisericii Ortodoxe, care îl prăznuiește pe 6 mai (Iov este cinstit și în calendarul catolic, pe 10 mai) și, pe de altă parte, Vechiul Testament, prin *Cartea lui Iov*, ce s-a așezat întotdeauna alături de celelalte cărți sfinte ale iudeilor. Autorul ei a rămas necunoscut, fapt ce nu slăbește însă valoarea literară și nici veridicitatea. Conform Sfântului Ioan Gură de Aur, această istorisire s-ar fi scris înainte de perioada exilului babilonian (587 î. Hr.), în momentul anterior Legii lui Moise, ceea ce face din Iov un om cu adevărat uimitor datorită raportării sale față de Dumnezeu, ascultându-și glasul conștiinței în lipsa sprijinului pe care îl dădea Legea. Iov apare menționat și în alte locuri din Vechiul Testament și anume în *Cartea lui Iezechiel* (14: 4-20) și în *Cartea lui Isus Sirah* (49: 10).

Despre originile sale, ne oferă informații însăși cartea ce îi poartă numele, în care se menționează că trăia în ținutul Uz, situat în „sud-estul Palestinei, în aria Moabului, care cuprin-

dea și o parte din deșertul Arabiei” (ÎPS Bartolomeu, notă în *Sfânta Scriptură la Cartea lui Iov*). În privința descendenței genealogice, Sfântul Ioan Gură de Aur consideră că s-ar fi născut din neamul lui Isav (fratele Patriarhului Iacob), un om predispus spre tot ce ține de partea trupească, fapt ce arată că biruința asupra moștenirii ereditare nu este imposibilă.

Raportându-ne biografic la destinul lui Iov, inițial, se poate vedea un parcurs ascendent și sporitor din toate punctele de vedere. Dumnezeu l-a binecuvântat de-a lungul vieții cu cele mai râvnite bogății: fie că erau sufletești – *om adevărat, neprihănit, drept, cinstitor de Dumnezeu, ferindu-se de tot lucrul rău* (Iov 1: 1), fie spirituale (cel mai de seamă dregător din ținutul Soarelui-Răsare) sau materiale – *Avea o turmă de șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi, cinci sute de asine păștoare, precum și mulțime mare de slugi; avea tot ce putea să aibă un om pe pământ* (Iov 1: 3). Chiar și prin numărul mare de copii – dintre care șapte băieți (considerați în epoca patriarhală continuatori ai unui neam) și trei fete – Iov se arăta covârșit de binecuvântarea lui Dumnezeu. Toate acestea sunt înfățișate aproape ca într-o poveste în prima parte a cărții, până când, dintr-o dată, prin lucrarea diavolului, pentru Iov urmează un șir de năpaste: avuțiile îi sunt furate de tâlhari, iar copiii mor, după ce un vânt din pustie dărâmă casa în care se ospătau. În fața acestei mari încercări, Iov are puterea și smerenia să spună: *Domnul a dat, Domnul a luat; cum l-a plăcut Domnului, așa s-a făcut; fie numele Domnului binecuvântat* (Iov 1: 21). Văzând devotamentul lui Iov și urându-l și mai mult pentru virtutea sa, diavolul cere îngăduință Domnului încă o dată pentru a umple paharul cu o ultima nenorocire. Astfel, îl lovește cu bubă rea – boală ce constituie a șasea plagă a Egiptului – ceea ce îl determină pe Iov să se izoleze în afara cetății, undeva pe un morman de gunoi, unde stătea curățindu-și cu un ciob rănile provocate de boală.

În toată această durere, Iov nu găsește sprijin nici măcar în soția sa, care îl îndeamnă să-L blesteme pe Dumnezeu. Nu află mângâiere adevărată nici de la prietenii săi – Elifaz din Teman, Bildad din Șuah și Țofar din Naamah. Aceștia, deși i-au stat alături șapte zile și șapte nopți fără să-i spună vreun cuvânt, ajung în cele din urmă să îl supună unui adevărat proces de culpabilizare, încercând să îl facă să-și recunoască păcătoșenia trecutului din care ar decurge implicit și pedeapsa prezentului. Convingerea lor era că Iov suferă pentru păcatele nemărturisite din trecut. Iov însă era omul ce aducea jertfe constant chiar și pentru ispitele de gând ale feciorilor săi. Suferința sa nu este așadar înțeleasă de acești trei prieteni, care „în afara experienței lor ancestrale și personale, nu se arătau prin nimic a avea experiența decisivă a vinii, a pedepsei și a suferinței” (Petru Creția, „Comentariu la Cartea lui Iov” în *Cartea lui Iov; Ecclziastul; Cartea lui Iona; Cartea lui Ruth; Cântarea cântărilor*, p. 28). Ei încep să devină mai degrabă judecători ai lui Iov și pierd sentimentul de compătimire pe care îl avuseseră inițial.

Deși își apără nevinovăția în fața lor și, deci, a lui Dumnezeu, Iov rămâne singur și parcă fără un răspuns la durerea sa. Parcursul său sufletesc arată dorința de a se lămurii, de a se lumina cu privire la viața sa, iar nu revolta față de Dumnezeu, cum s-ar putea crede la prima vedere – însă și dacă ar fi așa, lui Iov i s-ar putea acorda toată îndreptățirea pentru că era „neprihănit” în fața lui Dumnezeu. Suferința devine atât de greu de purtat, încât Iov ajunge la epuizarea puterilor sufletești, în încercarea lui de a înțelege ce se întâmplă cu el, fără să îl acuze pe Dumnezeu. Pragul acestei suferințe se află între două intenții: de a-l blestema pe Dumnezeu sau de a muri. În acest context, se poate înțelege cuvântul său: *O, dac-aș fi în stare să-mi curm odată viața, ori să-mi rog pe altul s-o facă-n locul meu* (Iov 30, 24). Decât să ajungă la hulă, Iov preferă moartea, nu ca abandon al luptei, ci ca posibilă scăpare de un rău infinit mai mare: despărțirea definitivă de Dumnezeu prin hulă. E un moment de cumpănă. Nimeni nu-i vine însă în întâmpinare pentru a-i curma viața și, cu atât mai puțin o va face el însuși, dându-și seama, după glasul conștiinței, că și acesta ar fi un lucru potrivit lui Dumnezeu. Singura soluție care îi rămâne la îndemână este răbdarea: Iov așteaptă înfrigorat un răspuns din partea lui Dum-

nezeu. Acest răspuns vine în mod personal la Iov pentru credința și dragostea lui neprefăcute față de Ziditorul său, care nu pot decât să-L înduioșeze și să-L atragă. După cuvântul dat drept răspuns, în care Dumnezeu îi vorbește despre atotputernicia și atotștiința Sa, Iov nu mai are nedumeriri și nici întrebări: *Mă judec eu cu Domnu'n dojană și muștrare, / eu, bietul, cel ce'n față cu acestea sunt nimic [...] ci mâna mi-o voi pune, cuminte, peste gură: dac'am vorbit o dată, de-acum nu mai vorbesc* (Iov 40, 4-5).

Tăcerea din urmă nu provine însă dintr-o neputință sau dintr-o frică absurdă de a mai comunica, ci este tăcere înțelegătoare. De aceea, „măreția lui Iov este dublă: de a fi stăruit să întrebe și să protesteze câtă vreme interlocutorii săi vorbeau și îl combăteau ca reprezentanți ai unui Dumnezeu al dreptății, fie ea și o dreptate greu descifrabilă, și de a tăcea când a văzut că nu este așa, de a tăcea cu fruntea în pulbere, însă fără să-și recunoască altă vină decât aceea de a nu fi știut cu cine are de-a face” (Petru Creția, *Ibidem*, p. 36).

Până în acest moment în care s-a făcut tăcere în sufletul lui Iov, astfel încât să-L poată auzi pe Dumnezeu, lupta interioară a fost marcată de durerea așteptării, de lacrimi după Dumnezeu, de stăruința chemării Lui – chiar și atunci când pare că nu aude – și de recunoașterea propriei nimicnicii: *Și-acum pâraie calde mi-i sufletul pe chip! și'n zile de durere mă ține înzileală; / mi-e somnul parcă noapte, din prăvăliri de oase și nervii se desfac* (Iov 30: 16-17). Necărtirea lui Iov vădește până la urmă grija și darul lui Dumnezeu, care și-au aflat sălaş într-un suflet smerit. Puterea de a purta această luptă iscată din lucrarea diavolului, chiar în condițiile în care Iov a fost un om drept și fără păcat, i-a dat-o tot Dumnezeu. Iov mărturisește acest lucru, desemnându-L pe Dumnezeu drept forța care împiedică fuga și dialogul cu însuși diavolul prin păcat: *Cu strașnică tărie mă ține El de haină! și de gâtleej mă strânge ca gulerul cămășii* (Iov 30: 18).

Adesea, când suferința îi stă în cale, omul contemporan nu are curajul să se lase angajat cu toată convingerea în această luptă, ci se lasă indus în starea de căteală și nemulțumire, care îl îndepărtează de Dumnezeu și de semenii și îl face infinit mai nefericit. Iov a avut această înțelepciune de a se lăsa purtat de Dumnezeu în mijlocul necazurilor, nelepădându-se cu ușurință, nelăsându-se prins de seducția pe care o exercită sămânța deznădejdiei aruncată de diavol.

Bibliografie:

Petru Creția, „Comentariu la Cartea lui Iov” în *Cartea lui Iov; Ecclziastul; Cartea lui*

Iona; Cartea lui Ruth; Cântarea cântărilor, București, Editura Humanitas, 1995;

Cuvântul Părintelui Ciprian Negreanu din 5.08.2013, exegeză la *Cartea lui Iov*.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com